

Βεκπὰὰτὶβ̀ε πὰτὶρι δέρι Di mpátiri to t̀i náaǹti

Βεκπὰὰτὶβ̀ε πὰτὶρι δέρι σοτέ diketiri kó tináaǹti nti. Ke ti náa nSudaa kabe nè Isidayeeri kabe de kó βεκπὰὰτὶβ̀ε sɔmbe kó tináaǹti.

De kó dipátiri kó diwétiri ketiri ti náa ny-Isidayeeri kó βεκπὰὰτὶβ̀ε do b̀t̀innémè mme Kuyie nkè k̀uu p̀onte be kó dikpàà̀tiyuu. Asidii kóo kpàà̀ti weè do bè do mudoò ké bè na k̀ep̀imm̀ú beǹit̀ib̀e mabè k̀ék̀onnè o cie.

De kó dipátiri ketiri mièke nke bè nàkémè Edisee p̀i mm̀ù t̀omm̀ú. Edisee do tú Kuyie mpããnáaǹti náaǹto nwe wèè do σοτέ Edii f̀t̀iri.

De kó dipátiri kó diwétiri diketiri mukamm̀u 18-25 ti náa nSudaa kó dikpàà̀tiyuu do kraámè dimáa k̀emonte mediè nkétuake yebie ntekòtè nè sipísitããti (130) kè Babidanni kóo kpàà̀ti Nebukannesaa yàa bè donè mudoò k̀efiete Sedisademmu èi, k̀ep̀onte Kuyie ncĩètè, k̀ep̀imm̀ú beǹit̀ib̀e mabè k̀ék̀onnè Babidanni.

Di mpátiri náaǹti duó ke dòmmè

1. Edii t̀omm̀ú kó kumànku 1-2
2. Edisee kó mut̀omm̀ú k̀entò k̀étuakènè Isidayeeri kó dikpàà̀tiyuu p̀ontemè 3-17
4. Sudaa kpàà̀tiyuu kó tináaǹti k̀étúótè Esekiasi t̀omè tikpàti k̀entò k̀étuakènè be dootitabè bè p̀ímm̀úmè ke k̀onnè 18-25

Okpàà̀ti Aasia beém̀mè dibòò Baadi-Sebuudi

1 Okpààti Akabu kũũ nkó difõnkùò kè Mɔabu kɔbɛɛ yetemu Isidayɛɛribe kpeti.

2 Diyiè mari kòo kpààti Aasia mbo Sammarii okpààti c̣f̣èṭè kudànkù ìnkè kédonní kéḳɔute ṃediè nkéṭõ nyeṭõrè ké yè nàké ke ḍò: Ḳɔtenè Ekuṇɔ ḳébeé ndiḅɔò Baadi-Sebuudi ḳéyà kè m bo miɛṭé.

3 Kè ti Yiè nKuyie nṭõnní ku ṭõnni mari kè dii nàké Edii Tisibiti èi kou ke ḍò: Íṭé ḳéḳɔte ḳéconè Sammarii ḳóo kpààti ḳó yeṭõrè ké yè beke ke ḍò: Kuyie nyí bomu Isidayɛɛribe tenkè kòò duó nkè di ḳòte Ekuṇɔ ke bo beé ṃbe ḅɔò Baadi-Sebuudaa?

4 Nè de kp̣éi nti Yiè nKuyie ntu nh ò nàké ke tú ò mè nduó dii ḍòu ò ṭénke í iti, ò yóó kúmu.

Edii ti mbè nàké ḳép̣ɛṭé.

5 Kòo kpààti Aasia ḍò ṭõ mḅɛɛ ẉɛto o borè kòo bè beke ke ḍò: Dè ḍòmme kè di ẉɛṭení?

6 Kè bèè ò ṭènné ke ḍò: Onìti ṃaù ẉèè ti conè ke tú tí ẉɛṭení ke da beke ke tú, ti Yiè nKuyie nyí bomu Isidayɛɛribe tenkè ḳàa duó nkè ti ḳòte Ekuṇɔ ke beé ṃbe ḅɔò Baadi-Sebuudaa? Ò tu nè de kp̣éi nha mè nduó dii ḍòu a í yóó íté, a yóó kúmu.

7 Kòo bè beke ke ḍò: Onìti ẉèè di conè ke di nàké de ḳó tiṇáạnṭi ò ḍòmme?

8 Kè bèè ò ṭènné ke ḍò: Onìti nwe ke dáátí diỵaàḅòrì bè dùòḳénè di yòyó ḳó ticiti ke boụ f̣enaàḳònf̣è o ka.

Kòo kpààti ḍò: Edii nwe Tisibiti èi kou.

Aasia dómè ḳép̣i nhEdii

9 Kòo kpààti deite kuḥạ̃p̣ònkù nè beḥạ̃p̣òmbè sip̣iṣiṇuṃṃù kè bèè dekoo Edii ḳàri dè diṭàri ìnkè kòò nàké ke ḍò: Kuyie nkóo ṇìti, okpààti tu a c̣úṭení!

10 Kè Edii bè tḗnné ke dò: Kè mènke nwe n tùmè Kuyie nkóo nìtì, muhǎǎ ncúténí keĩnkè ke da cóúté f́ nnè a kǎbe.

Kè muhǎǎ ncúténí kóò còúté wenwe nè o kǎbe.

11 Kòo kpààtìi yíé kětōnko kuhǎǎpònkù tekù nè behǎǎpòmbè tǎbè sipísìnùmmù kè bèe dekoò kóò nàké ke dò: Kuyie nkóo nìtì, okpààtì tu a cúténí.

12 Kòo bè tḗnné ke dò: Kè mènke nwe n tùmè Kuyie nkóo nìtì muhǎǎ ncúténí keĩnkè ké da cóúté f́ nnè a kǎbe!

Kè muhǎǎ ncúténí kóò còúté wenwe nè o kǎbe.

13 Kòo kpààtìi Aasia yíé kětōnko kuhǎǎpònkù tǎǎnkù nè behǎǎpòmbè tǎbè sipísìnùmmù. Kè bèe tuǎkoo Edii borè kénínkóo o ìkè kuhǎǎpònkù kùù bè ni kè kùu ò bàntè ke dò: Kuyie nkóo nìtì, donté ti wũǎ, mmí nnè be nnìtìbè sipísìnùmmù ti tú a kó betǎmbè mbe, a báá ti kuǎ,

14 kéndonnè muhǎǎ ncúténímè ke còúté titōntì ketitì tidéti nè ti kó benìùbè bemǎu. Di mmònnì donté nh ònnì ke bá n kuǎ!

15 De mònnì kè ti Yìè nKuyie ntōnnìi nàké Edii ke dò: Neìnè we kè dí cúté, a bá nhò yǎkù.

Kè Edii íté kóò neìnè kè bèe cúté, kékǎte okpààtì borè.

16 Kè Edii ò nàké ke dò: Ti Yìè nKuyie ntu a mè nkòtemè Ekunǎ ke beé mbe bǎò Baadi-Sebuudi, nè de kpéi nha ténke í iti a mè nduǎ dìi dǎù ìnkè. A yóó kúmu.

17 Kè Aasia mènke ke kú ti Yìè nKuyie nti nàkémè Edii, kòò ti béi. Ò ku memme kòo tebite Yodammu sǎoté tikpàtì ke yé Aasia do í mǎkemè debire. Dè do sǎ nSosafati bire Yodammu tǎù Sudaa kǎbe kóo kpààtì bo o kpàtì benni déri ndi.

18 Aasia dǎ̀rìmè tēmè nè o tōmmú dè wàrimu
Isidaγερìβε kpààtibè dǎ̀rìmè pátìri mieke.

2

Kuyie ntùótémè Edii

¹ Nte dè do wũ̀skémè ti Yiè Kuyie ndó kètúóté d̀i
m̀nnì Edii nè tef̀d̀ntè kédekenè keĩnkè.

Edii nè Edisee bè do iti Kidikaadi nwe,

² kè Edii náké Edisee ke d̀: Nkpaá die, ti Yiè
nKuyie nni ntō mBetεedi nwe.

Kè Edisee parikè ke d̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa
bo, n yí yóó da yóu!

Memε kè bèe nei kékote Betεedi.

³ Ti Yiè nKuyie mpããnáãntì náambè tǎ̀bè bèè tikú
Betεedi kè bèe yènní kέco Edisee kóò beke ke d̀: A
yé ke d̀ nKuyie nyóó túóté yíe nha cice kédekenè
keĩnkàà? Kòo bè tḗné ke d̀: N yému, yĩnè yúóó.

⁴ Kè Edii yíe kénáké Edisee ke d̀: Nkpaá die, ti Yiè
nKuyie nni ntō nSedikoo nwe.

Kè Edisee parikè ke d̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa
bo, n yí yóó da yóu! Kè bèe nei kékote Sedikoo.

⁵ Ti Yiè nKuyie mpããnáãntì náambè tǎ̀bè bèè bo
Sedikoo kè bèe yènní kέco Edisee kóò beke ke d̀:
A í yé ke d̀ nti Yiè nKuyie mbo túóté yíe nha cice
kédekenè keĩnkàà? Kòo bè tḗné ke d̀: N yému, yĩnè
yúóó.

⁶ Kè Edii ò náké ke d̀: Nkpaá die, ti Yiè nKuyie nni
ntō nSuditεε nwe.

Kè Edisee parikè ke d̀: Ti Yiè nKuyie mbomu kàa
bo, n yí yóó da yóu.

Kè bèe sǎ̀oté kénneí bedé.

7 Kè Kuyie mpāānāaṅtì náam̀bè t̀bè sipísìnùmm̀u k̀atení k̀encóm̀m̀ú m̀edétimè, Edii nè Edisee kè bè bo kukó nSuditēē také.

8 Kè Edii dáté o yaàb̀òrì k̀é d̀ì kp̀éú nk̀époté Suditēē kó m̀menie nkè m̀èe k̀éété k̀écóm̀m̀ú tip̀ítì t̀idé kè bèe na dekperè k̀ésénté.

9 Bè s̀èntóo d̀ì m̀ònnì kè Edii beke Edisee ke d̀ò: A d̀ó ba? Kè n dè nda d̀òò kè Kuyie nné na kè n túóté k̀édekenè k̀eĩnkè?

Kè Edisee d̀ò: N d̀ó k̀épeté Kuyie nYaá mm̀ùù da bonè m̀ummu kuce m̀èdémè.

10 Kè Edii d̀ò: A m̀ békú dè yóumu, k̀àa ñ ẁùó n yiti d̀ì m̀ònnì ke deètì k̀eĩnkè a bo dè pèté, kè m̀èe d̀òke a báá dè pèté.

11 Bè ńi memme ke náante kè nyóó daatení k̀éyà tekparisāntè matè kè t̀è c̀ú mmuhā́á nkè sisēĩ s̀ìl t̀è d̀eri kè s̀ì c̀ú mmuhā́á. Kè s̀ì tuakení be borè k̀écóm̀m̀ó be cuokè, kè fef̀òdónf̀ee túóté Edii nè tekparisāntè k̀édekenè k̀eĩnkè.

12 Kè Edisee ndè ẁùó nk̀ékuónko ke d̀ò: N cice! N cice! Isidayeeri be k̀parisēĩ nè si d̀èèbè tu f̀ó nwe.

Ò me nyĩ kóò m̀òntóo ke p̀ĩ nho yaàb̀òrì k̀ékété yek̀étiyè ỳédéé,

13 k̀étúóté Edii yaàb̀òrì ò b̀onténì d̀ì k̀éẁete k̀encóm̀m̀ú kukó nSuditēē b̀ennì,

14 ke to Edii yaàb̀òrì ò túóté d̀ì, kè d̀ì poté menie nke d̀ò: Ti Yiè nKuyie nhEdii t̀ũ nk̀ù borè? K̀éyí k̀époté menie kè m̀èe k̀éété, k̀ò sénté.

15 Kè Kuyie mpāānāaṅtì náam̀bè t̀bè bembè bèè do t̀íkú m̀edétimè, kè bèe ò yà k̀ébéi nke d̀ò: Kuyie nYaá mm̀ùù do bonè Edii, muù bonè Edisee, k̀ékétóo kóò conè k̀énínkú k̀ésĩnnóo o ìkè.

16 Kòò nàké ke dò: Tínti a kó betõmbè ti miéke yekõmbò yembè bomu sipísìnùmmù, duó nkè bèe kòte kéwammú a cice kényà ti Yiè nKuyie nYáá mbá nhò tùóté ke kòte ke dootóo ditārì mari ìnkè yoo kubiriku makù miéke.

Kè Edisee yete ke dò: Báá tōnnè òmòu.

17 Kè bèe yetoo ke baa nhò kòónnè kòo mbo ke dò: Tōnnè be! Kè bèe tō mbenìtibè sipísìnùmmù, kè bèe kòte kénwaa nhEdii ke dò yewe yètāāti bá bè í nhò yà,

18 kèwētēní Edisee borè Sedikoo, kòo bè nàké ke dò: N do di nàkému kè n dò di báá kòte!

Edisee wènkùnnemè Sedikoo kó menie

19 Kè Sedikoo eì kòbe nàké Edisee ke dò: Okóti, a wúómmu a mómmuò nti eì wennimè, menie nnè í wenni dèmarè í peì ti tenké miéke.

20 Kòo bè nàké ke dò: Wáánnènní dibúpànnì, kéānné mukókúó nkè n duó.

Kè bèe dè nhò duó.

21 Kòo kòte dinébòrì kéānné mukókúó ndi miéke kébéí nke dò: Ti Yiè nKuyie ntu kù wènkùnnemu me nnie, mmè ténke í yó ntouní mukũũ nyoo dèmarè í mpeì di tenké miéke.

22 Menìme kè menie nwenke kéndònnè Edisee béimmè, ke kpaá wenni nè yíenní.

Ibí daámè Edisee kòo ì bənté kusĩnkù

23 Kè Edisee íté de borè kèndeètì Betēedi, de kó diheì do bo ditennì ndi. Ò kèrí dìì m̀nnì ke deètì Betēedi kè idapùmbí yènní Betēedi ké nhò sàā nke tú: Dekení a yukũōtikù! Dekení a yukũōtikù!

24 Kè Edisee wētēte kè nyì wùó nkè ì bənté kusĩnkù nè ti Yiè nKuyie nyètìrì kè depĩmpĩnnèe yènní

dèdèrè kẹ́pímmú ìì dapùmbí sipísìnàà nè ìdèì kètòtè tṣṣe.

²⁵ Ò de nyìtè kẹ́deke Kadimeedi tārì, kẹ́ítè dende kẹ́wṣṣe Sammarii.

3

Yodammu náámmè Isidayeeriḃe kóo kpààti

¹ Sosafati Sudaa kàḃe kóo kpààti kpààti benni tẹ́píítè nè diniínnì miẹke nke Akabu birẹ Yodammu náámmè Isidayeeriḃe kóo kpààti, kẹ́mbo Sammarii ke baké Isidayeeriḃe ke dò yẹḃie ntepíítè nè yèdèè.

² Kẹ́ Yodammuu dṣṣò ti Yìè nKuyie nyí dṣṣò, o yei nné í ntùḃke o cice nè o yṣṣò bẹ́ do dṣṣò mè. Weè do pùṣò ndibṣṣò Baadi kó diwṣṣòtṣṣònnì o cice do maá dì.

³ Ke né nkpaá taunè meyi nNabati birẹ Sedoboammu do tanné Isidayeeriḃe mèè miẹke. Ò do í mè yóu.

Isidayeeriḃe do domè Mṣabu kàḃe mudoò

⁴ De mṣnnì kẹ́ Mṣabu kóo kpààti Mesa tu opecṣnti, ke níí ndò nkéduṣ mbá dìì benni Isidayeeriḃe kóo kpààti ipeni tekṣupíkṣùtè (100000), nè yepedakè yèè cìtì òkù tekṣupíkṣùtè (100000).

⁵ Kẹ́ Akabuu kú kòo yete Isidayeeriḃe kpṣeti.

⁶ De yìè kòo kpààti Yodammuu yènnì Sammarii kẹ́kaa nyIsidayeeriḃe bẹmṣu,

⁷ kẹ́tṣ nkè bẹ́e náké Sudaa kàḃe kóo kpààti ke dṣ: Okpààti Yodammu tu Mṣabu kóo kpààti weè yete o kpṣeti, kòṣ tu kàa bo yie nhá kṣotoo kẹ́ di ò dokénè. Kẹ́ Sudaa kàḃe kóo kpààti bẹ́ tẹ́nné ke dṣ: N kṣroomu, mí nnè we ti tú onìtì òmáà ndi. N nìtibè tu o kàḃe mḃe kẹ́ n sṣí tú o kpṣesi.

8 Kè Yodammuu yíe kòò beke ke dò: Ɖnkuce nku ti yóó kétéme? Kòò dò: Edammu kó kuce kùù yìè dikpàà.

9 Memme kè bèe wēnné Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kabe kou nè Edammu kou kékété, ke dò kuce yewe yeyiekè kè menie ndónté behããpòmbè nè iwũõ ìì tɔ be nenti.

10 De mōnni kè Isidayeeribe kóo kpààti kuónko ke dò: Ti pàkémú! Ti Yiè nKuyie nkuù ti tii ntinti be nkpààtibè titãati ke bo ti ãnné Mɔabu kabe nou miẽke.

11 Kè Sudaa kabe kóo kpààti dò: Ti Yiè nKuyie m pããnaãnti náãntò mǎù í bo die nke dò nti kɔte o borè kòo beé nKuyie nti kpéináà? Kè Isidayeeribe kóo kpààti kóo tǔnti mǎù dò: Safati birɛ Edisee bomu die nwèè do ãã Edii menie nkòò niti.

12 Kè Sudaa kabe kóo kpààti dò, ò yóó ti nákémú ti Yiè nKuyie nti dónè ti.

Memme kè bèe nei betãati, Isidayeeribe kóo kpààti nè Sudaa kabe kou nè Edammu kou kékɔte káyà Edisee.

13 Kè Edisee náké Isidayeeribe kóo kpààti ke dò: Kè n kpeti né da dōnnè me? Kɔte káyà ti Yiè nKuyie mpããnaãnti náãmbè a cice nè a yõ be kabe, kè Isidayeeribe kóo kpààti dò: Dè í tú ti Yiè nKuyie nkuù ti tii ndie ntinti be nkpààtibè titãati ke bo ti ãnné mMɔabu kabe nou miẽkaà?

14 Kè Edisee ò tēhéné ke dò: Ti Yiè nKuyie Mpakɛdaa, n tú kùù kóo tǔnti, kè dè í tú ku kpéi nnè Sudaa kabe kóo kpààti Sosafati kpéi, n na bá ndake a kpeti, n keté ke na bá nda wènté bá sám̀pó.

15 Kòò deè ke dò: Waánnènní wèè bie nkukùtidùkù.

Kè bèè ò waanní, kòo bentε, kè ti Yiè nKuyie nYáá ncúténí Edisee ìnkè.

¹⁶ Kòo béi nke dò: Ti Yiè nKuyie ntu dí dammú yefòtè yefòtè dikondaa dii mmieke.

¹⁷ Tí Yiè nKuyie mbéimmu ke tú: Di í yóó keè kuyaakù, di me nyí yóó yà fettaafè nè memme kè menie nné píe ndikondaa dimòu, kè di yá díndi nè di ããpòmbè nè di wũõ ìì tò di nentì.

¹⁸ Dendε keté ke né tú desámpórè nde ti Yiè nKuyie mborè, kù yóó ànnému Mòabu kòbe di nòu mieke.

¹⁹ Kè di può mbe ekè dieyè nè iduotí fité yè, kékõũ detie ndemòu bè yo ndèè be, kékínné be nébòrè yemòu, kèpíe mbe paa ndemòu yetárè kè dèe cake.

²⁰ Kè dèe wenté dikũnweñni bè õõ fíé diì mònni iwũõ Kuyie. Kè menie nyènní Edòmmu bíékè, kèpíe mbe tenkè kemòu.

²¹ Ke s̄õ mMòabu eì kòbe kèè bekpààtìbè bètããti bàátímè ke yóó bè do mudòò, kè bèè tíí mbèè kó dimàà dò nkéna kékòte mudòò kè bèè kòte kéoke be temmànkù.

²² Dè wenté diì mònni kè diyie yènni, kè di-wennécànni tiité menie nyĩnkè kè Mòabu kòbe yà menie nkó kuwũòkù, kè kù ndò mmeyĩ.

²³ Kè bè dò: Meyĩ mme, beè kpààtìbè beè kònté ke kùò bemáà, tí kòtenè kéheí be kperε.

²⁴ Bè tũòkení diì mònni Isidayεeribe kari, kè bèè ootení ké bè do tiyẽiti, kè bèè coké kéta be tenkè, kè bèè bè dinté ké bè bèíté béíté,

²⁵ kèpuò mbe ekè kédooté dooté bá wè ditàri be paa nsààrè mieke ké dè píe nyetárè, kékínné sibií simòu kékõũ detie mbè yo ndèè kó yebe.

Kè dè nkpaá Kiidi-Adeseti èi mǎà ndi, kè dɛtǎntɛndìtirè yembèe di cɛ̀ɛ̀tè ké di bùótí yetǎrè kɛ̀puǎ.

²⁶ Dɛ mǎnnì kè Mǎabu kóo kpààtì yà dè ò fuutenèmè kétúóté behǎǎpǎmbè yesebábátè yembè sikǎusiyiekè (700) ke bo kɛ̀tè benìtìbè kékɔ̀tɛ Edǎmmu kóo kpààtì borè kɛ̀yĩ̀kɛ.

²⁷ Ò yĩ̀kɛ memmɛ kɛ̀yúu kétúóté o kóo po wèè na nsɔ̀tè o kpàtì, kòò fèúté dihèi kó kuduotì ìnkè kétuǎ, kè dɛe yonke Isidayɛeribe, kè bèe ò yúu kékò.

4

Edisee dǎ̀ tìi diɛtì okúpokù kpéi

¹ Diyìè marì kè Kuyie mpǎǎnǎǎntì nǎǎmbè miɛke kòò mǎu kóo pokùu kɔ̀tɛ kɛ̀yà Edisee kòò bàntè ke dǎ̀: A yému a kóo tǎntì n dǎ̀u wèè ku, ò do túmè ti Yiè nkuyie nkóo nìtì nwe. Ò ku kè ti banteu wèè kòtɛnì ke dǎ̀ kétúóté m bí idé kédǎ̀ ò daatì.

² Kè Edisee dǎ̀: M bo na kédǎ̀ ba a kpéi? Kédeè ke dǎ̀: Kǎa mǎke mù tɛcĩ̀ɛ̀tè a n nǎké. Kòo nitipòkùu ò tɛ̀nǎné ke dǎ̀: A kóo tǎntì mí, n yí mǎke dèmarè, kè dè í tú mɛkù̀, mɛ̀ kpáá sǎmpórè tɛdɛntè miɛke.

³ Kè Edisee ò nǎké ke dǎ̀: Kɔ̀tɛ a cɛ̀pɛɛtìtǎbè borè kɛ̀pɛntɛ yemátìdiè mpéu a bo na kɛ̀pɛtè kè yè mmamè.

⁴ Kǎa dèè dí ta kudieku fǎ̀ nnè a bí, kǎa kpetínné dibòrì, kénhuti mɛkù̀ mmemmɛ yediè nkè dii ní píe nhá di kei nkéĩnné.

⁵ Kòo nitipòkùu ítóo kékò nkéta o dieku wenwe nè o nitidábì kékpetínné dicà̀, kòo bí nhò dù nyediè nkòò uti mɛkù̀.

⁶ Yediè mpíe ndii m̀nni kédeè kòo náké o bire marè ke d̀: N dùnni didénni!

Kòo bire d̀: Didénni í kraá. De m̀nni ndi mekùò ncòmmùmè.

⁷ Kòo k̀te ké tì nàké Kuyie nkóo ǹti Edisee. Kòo d̀: K̀te ḱfíté de kó mekùò nkéyietí a bànni! Kè ì sùs ndi nyo nf̀ nnè a bí.

Edisee nàkémè Sunemmu kóo nitipòkù ò yóó pèitémè

⁸ Kè Edisee mp̀nké diyie mari Sunemmu èi, kòo nitipòkù m̀u dè bo ke m̀ke o k̀ere mesàà nkéyú Edisee ke d̀ wèe di, kétúóté de kó diyie nè yewe teyè yèe kraani kè Edisee ní de mbáté kédì.

⁹ Diyie mari kòo nitipòkùu náké o d̀u ke d̀: N yému ke d̀ nkuyie nkóo nitisàu weè bàtírí ti c̀tè,

¹⁰ yóu kè tí ò ànné kudieku kóo d̀u mmutèi nè dikàri nè tábùri nè fitìrè, kòo ní p̀nké wèe de mbáté.

¹¹ Mèmmè diyie mari kè Edisee mp̀nké de borè kébáté kéta kudieku kénduó,

¹² kénáké o kóo t̀nti Keasii ke d̀: N yúni te nc̀tè kóo nitipòkù. Kòo o yúni, kòo k̀tení kécómmó o ìkè.

¹³ Kè Edisee duó nkòo kóo t̀nti náké onitipòkù ke d̀: A d̀ dè ti k̀péi ndè deumu, a dó ti d̀ ba a k̀péi? A dó tí náké okpàati yoo ohãp̀nkóti a k̀péiná? Kòo nitipòkùu t̀nné ke d̀: M bo n k̀be cuokè kè dè n naatimu.

¹⁴ Kè Edisee náké Keasii ke d̀: Ti né bo d̀ ba o k̀péi? Kè Keasii d̀: Ó í m̀ke debire, kòo d̀u me nkòté.

¹⁵ Kè Edisee d̀: Yúni we! Kòo ò yúni. Kòo cómmó o dieku bòri,

16 kè Edisee dà: Dè yàa bo nkááké miε nkàa ùúkú dεnitidabirε ndε.

Kòo nitipòkù dà: Àa okóti, Kuyie nkóo nìti a bá n soute, mí nha kóo tǒnti dò!

17 Μεμμε kòo nitipòkùu púo nképeité dεnitidabirε Edisee baà do ò bennénè dii mǎnni.

Edisee fòukùnnemè debirε

18 Kè debirεε kóté. Diyiε mari kékǒté de cice nè betǎmbè bè dèi dè tidiiti.

19 Bè de mbo kè debirε kuónko ke dà: N yuu dii yóu! N yuu dii yóu!

Kè de ciceε náké otǎnti ke dà: Túóté debirε kékǎtenè de yǎ borè.

20 Kòo dè tùóté kékǎte kédúo nde yǎ, kòo ndè ùúkú kè diyiε nyóó cónné yeyo kè dèε kú.

21 Kòo dè dèε nkudànkù kétanné Kuyie nkóo nìti dieku kédúo nho dǎu ñnkè káyènní kékpetínné,

22 káyú o dǎu ke dà: N duó nhotǎnti mǎu nè sǎmmarímú n dá kécokóo Kuyie nkóo nìti borè nde kέwεtení.

23 Kòo ò beke ke dà dè dǎmmε? Kàa kǎri o borè yíε? Otǎnkù pǎnwè dǎke yíε, dè me nyí tú teom̄pùtè. Kòo dà: Dèmarè í dò.

24 Kòo duó nkè bèε bou o sǎmmarímú dikǎri, kòo náké otǎnti ke dà: Kété! A báá cómmú kuce! Kè m̄i sàà í yǎ á cómmú.

25 Μεμμε ò kètémè kékǎte Kuyie nkóo nìti borè Kadimεedi tǎri ñnkè. Kénkpaá díεtiri kè Kuyie nkóo niti ò yàní kénáké o kóo tǒnti Keasi ke dà: Sunεmmu kóo nitipòkù wenwe kérini.

26 Cokóo kòo co, kòo beke ke dà: Kunaatí nku bakaà? A dǎu kpeínàà? A birε kpeínàà?

Kòo nitipòkùu ò tǝ́héné ke d̀̀: D̀̀marè í d̀̀.

27 Kòo nitipòkùu tuòkoo Kuyie nkóo nìti borè kénínkóo kǝ́pǝ́ nho naàcǝ́i, k̀̀ Keasi ndó kóò b̀̀ti. K̀̀ ti Yiè nKuyie nkóo nìti ò nàk̀̀e ke d̀̀: Yóu we! Ò bo meyeñcaàrìmè mièke nke. Ti Yiè nKuyie mme nyí n nàk̀̀e o yèmmè cààrèné tì.

28 Kòo nitipòkùu d̀̀: Okóti n sòò da m̀̀omu debiraà? N sòò ti n da nàk̀̀e k̀̀ n tú a bá n souté mí nha kóo t̀̀nti.

29 M̀̀mme k̀̀ Edisee nàk̀̀e Keasii ke d̀̀: Báátí k̀̀túóté m̀̀ pààti k̀̀k̀k̀t̀̀t̀̀, k̀̀a k̀̀rì ke conè òmòu a báá ò d̀̀u. Kòò m̀̀u me nda d̀̀u nha báá yie. K̀̀a t̀̀òkoo a nóó m̀̀ pààti debire ìk̀̀.

30 K̀̀ debire ỳ̀ d̀̀: Kuyie mbomu k̀̀a bo, n yí yóó ẁ̀te ke í da ǹ̀inè.

M̀̀mme k̀̀ Edisee ò ǹ̀inè.

31 Ke s̀̀ nKeasii ò niiténè ke ndó nkupààti debire ìnk̀̀e bá t̀̀matì í d̀̀d̀. Debire í b̀̀i ndè mme nyí nampe. Kòo ẁ̀tení k̀̀cò Edisee kóò nàk̀̀e ke d̀̀: Debire í ènte.

32 K̀̀ Edisee tuòkoo, k̀̀ta o dieku ke s̀̀ ndebire duó o d̀̀u ìnk̀̀e ke ku.

33 Kòo taroo k̀̀k̀petínnè k̀̀ b̀̀ mbo bedé de mièke, wenwe nè debire, kòo bántè ti Yiè nKuyie.

34 Ke ní okè debire ìnk̀̀e k̀̀túú nho nùu de kperi, o nuò nde kpeyi, ke nóó nho nou de kpesi ìnk̀̀e, k̀̀nhoke debire ìnk̀̀e k̀̀ d̀̀e ẁ̀te k̀̀tonk̀̀.

35 K̀̀ Edisee c̀̀t̀̀ní kudieku k̀̀centè, centè, k̀̀ẁte k̀̀deke k̀̀oke debire ìnk̀̀e ke d̀̀ kuce m̀̀yiek̀̀ k̀̀ d̀̀e c̀̀i nk̀̀ẁnt̀̀ní.

36 K̀̀ Edisee yú Keasii ke d̀̀: Yúní weè nitipòkù!

K̀̀ Keasi ò ỳ̀ní. Kòò k̀̀tòo Edisee borè. K̀̀ Edisee d̀̀: T̀̀óté a birè.

37 Kòo taroo kénínkóo Edisee ìk̀̀ k̀̀s̀nnóó, k̀̀deè k̀̀túóté o birè k̀̀yè.

Edisee do nàríkùnnemè tikūnti tii tii

³⁸ Kè Edisee wēte Kidikaadi, dè do ś ndikònni dii bo diheì. Kè Kuyie mpāānaantì náam̄bè t̄abè kòtení ke bo o borè, kòo náké o kóo t̄antì ke d̄o: Saa ntekūmbotè dietè kè ti bénné tikūnti késori.

³⁹ Kè be kou m̄ouu yè kéta dikp̄aa mukūnwammù k̄yà dikp̄aa kó yeyaà mmayè bá ò í nyè banté kè yè t̄ũ kécṹ o yaàḡòrì kékonnènní kéc̄o kéuté tekūmbotè.

⁴⁰ Bè ānné dii m̄onni kè bè bo di kè bèe sote kékúánko ke d̄o: Kuyie nkóo n̄tì mukūũ mmuù ā de miēke bá dè í d̄o nkédi.

⁴¹ Kè Edisee d̄o: Waānnènní muyuo. Kè bèe mù waanní. Kòo ānné tekūmbotè ke d̄o: Ānnénè kè bè duó.

Kè bèe ānné kè bè duó mbá tì t̄énke í d̄o mmēmamè.

Edisee píimè benitibè tek̄ùtè

⁴² Diyie mari kòo n̄tì m̄ouu yènní Baadi-Sadisa eì ke t̄oní p̄éèbè bè d̄ònnè bè tidip̄antì kè bè bo sipísidé, ke t̄onè tidip̄antì t̄eyaàtè kék̄otení kè dè duó nKuyie nkóo n̄tì Edisee kòo d̄o: Totínè kè bèe di.

⁴³ Kòo kóo t̄antì d̄o: M bo dè totí òmm̄e botí benitibè tek̄ùtè (100)? Kè Edisee d̄o: Totí be kè bèe di, ti Yiè nKuyie nni nnakému ke tú bè yóo di kè d̄e sús.

⁴⁴ M̄em̄me kòo bè totí kè bèe di ke d̄e sús nkéndonnè ti Yiè nKuyie n̄tì nhò nàkémè.

5

Naamaa miētémè

¹ Naamaa do tú Sidii k̄abe kóo āp̄ònkótì nwe kè be kóo kp̄àtì ò tá m̄ediè, ke yé nè weè borè nde ti Yiè

nKuyie ndo duóm̄mè kè bèe na be dootitòbè kè weè nni fehããpònnafe, ke né m̄o ntikòntì.

² Dè do s̄s̄ nSidii kòbe beè kòte ke pònte Isidayeeribe ke p̄ĩnní desapùmbire marè ke konnì ke dè duó nNaamaa pokù, kè dè ò p̄ĩ mmutōmmú.

³ Diyìe marì kè desapùmbiree náké Naamaa pokù ke d̄ò: Kè n yìè ndo bo na kètuoke Sammarii Kuyie mpããnáàntì náàntò borè ò na nhò miékùnnemu.

⁴ Kè Naamaa kòte ké tì nàké okpààti ke d̄ò: Nte Isidayeeribe kó desapùmbire yē mmù.

⁵ Kè Sidii kóo kpààti d̄ò: Báátí! N yóó w̄arimu dipátiri Isidayeeribe kóo kpààti ké da duó nkàa bíf ò duó.

Kè Naamaa túóté timátì p̄éitì cìdóòbè sikòusitããti (300) mes̄o ncìdóòbè sipìsìkuò, tiyààti meãnnímè tepítè,

⁶ kètuooko kéduó nyIsidayeeribe kóo kpààti dipátiri kè d̄i tu: M̄i duónko n kóo t̄õnti Naamaa dipátiri ke tú á ò miékùnne o kòntì.

⁷ Isidayeeribe kóo kpààti kàa ndiì m̄õnni dipátiri kék̄eté o yààti kékúónko ke d̄ò: N tú Kuyie nku, ke n̄o nke k̄òu ke n̄o nke f̄òukùnkòà? Dè d̄òmme kòò n duõnni onitì ke tú nh ò miékùnne? Banténè ke d̄ò nhò n wantinè dikpànni ndi.

⁸ Kuyie mpããnáàntì náàntò Edisee kèè diì m̄õnni okpààti k̄ētémè o yààti k̄étō nkè bèe ò nàké ke d̄ò: Ba nk̄p̄éi nte kàa k̄ērì a yààti? Yóu kòo k̄òtení m borè k̄éban̄té Kuyie mpããnáàntì náàntò bomè Isidayeeribe tenkè.

⁹ Kè Naamaa tuoko n̄e o s̄ẽi n̄e o naasãntè k̄écóm̄m̄s̄o Kuyie mpããnáàntì náàntò Edisee c̄f̄ètè b̄òrì nùù.

10 Kè Edisee tǒnní kè bèe ò nàké ke dǎ: Ò yē nha ta kukó nSuditǎǎ kénduò ke kurì ke dǎ kuce mèyiekè, a yóó miétému kàa kǒntii wenke!

11 Kè Naamaa miēke pèike kòò nkérí ke kprantì ke tú: N yèmmè do dǎ nhò yóó yènnímu o mómmuò nkécómmú kébántè o Yiè nKuyie nke n kááké o nùtè ké m miékùnnè.

12 Damaasi kó ikó nhAbana nè Padipaa ì í pǎǎtè Isidayeribe kondakésia? Kè n do nyi ta kéwuò mbáá wenka?

Ò me nyí kékónténè o naasántè nè kemieke ke bo kò.

13 Kòo kó betǎmbèe cokóo kóò nàké ke dǎ: Okótì! Kè Kuyie mpǎǎnǎǎntì nǎǎntò do nda beke dǎmarè dèè yóú a na bá ndè dǎdǎ? Ba nné te kàa báa dǎdǎ ò da nàké tì ke tú a wuò kémiété?

14 Mèmmè kòo ta kukó nSuditǎǎ, Edisee ò nàkémmè kénduò ke kurì, ke dǎ kuce mèyiekè, kòo kǒntii wǎte kéwenke kénaánnè debíbénnè kpeti, kòo wenke.

15 De mǎnni kè Naamaa wǎtení Kuyie mpǎǎnǎǎntì nǎǎntò borè wenwe nè o tǔmbè, kǎtaroo kécómmó Edisee ìikè kóò nàké ke dǎ: M bantému di mmǎnni ke dǎ nketenkè kemǎu miēke Kuyie nyí bo dǎmarè kè dè í tú Isidayeribe tenkè. Mí nha kóo tǎnti n da báámmu, cǎuté dipǎnni dii.

16 Kè Edisee dǎ: M pǎrikǎmu ke tú: Ti Yiè nKuyie mbomu kè n tú ku kóo tǎnti, n yí yóó cǎuté dǎmarè.

Kè Naamaa yetoo, kòo yete.

17 Kè Naamaa dǎ: Kàa yetemu m pǎrè á yóu kè bè m pǎ a tenkè kó mutáá mmùò bo nsànnè sinaasǎi sidésì ke yé mí nha kóo tǎnti n tǎnke í yóó féútémè fǎfǎ kǎtuò nyoo metaummè kpeyi dibǎdǎ mari kè dè í tú ti Yiè nKuyie nyIsidayeribe tǔ nkù.

18 N né kù bèkú tì tì tu: Kè n kònko, kè nh èi kóo kpààtì kàri ke bo fié iwũõ dibòò Dimòò, kòò ò n nainè kè n nìnkú dibòò Dimòò ìkè ti Yiè nKuyie nhá n cǐé.

19 Kè Edisee dò: Kòte kè dè nnaati. Kòò ítóo kédété sànpó.

Naamaa kó muməmmú càítémè Keasi

20 Kè Edisee kóo tǎntì Keasii totí o yèmmè ke dò: N cice Edisee mē nyetēmē Naamaa Sidii tenkè kou kó yepārè, ti Yiè nKuyie mbomu, m bo coké kóò nìnte káyà ò bo m pā dèmarè.

21 Ò me nyĩ kécoké kémbeti Naamaa, kè Naamaa ò yàní kécúté mecãã nho naasãntè ìnkè kékétóo kóò co ke dò: Kusààkù bakaà?

22 Kè Keasii dò: Dèmarè í dòmme. N cice weè n tǎnní ke tú n da náké ke tú Kuyie mpāānāāntì náam̀bè tǎbè bēè bo ke tuòkùnì bédébè ke bonní Efadaimmu tārì, kòò tu kàa bo yie nhá ò duónko timátì péítì cidóòbè sipísitāāti nè tiyààtì meānnímè m̀démè, kòò bè duó.

23 Kè Naamaa dò: Nto timátì péítì cidóòbè sipísikuò, kényetíróo ké tì cūó siyàkèsi s̀désì kéboú kóò duónnè tiyààtì meānnímè m̀démè kéduó nkè bedapàmbè bédébèe dè tǎ kóò cíennè.

24 Bè t̀òke diì m̀nnì Ofedi èi kè Keasii dè cǎuté demou kètanné tecǐtè kédeè ké bè cau nkè bēè íté.

25 O mómumuò nkòo kòte o yiè nhEdisee borè, kòò ò beke ke dò: Keasii a bonní de? Kòò dò: Mí nha kóo tǎntì n yí kòtemè dèmarè.

26 Kè Edisee né ò náké ke dò: N wēnnì do dè bomu onìtì m̀u cùténì dè tenaasãntè ke da co. A í dò nkécǎuté di m̀nnì ndi tiyààtì, kè n né báá buónè a bo cǎuté m̀ idíítì kédonnè odífìè kó depaa

nnè fínyĩ kperε nè iwũõ nè betõmbè benitidaabè nè benitipòbè.

²⁷ Naamaa kó muməmmú yóó cánté f̄s̄ nwe nè a yaàbíó s̄áá.

Kè Keasii ñyèti Edisee borè kè tikànti ò pĩ nkoò kònti peike kènaánnè tikónti.

6

Terĩètè domè dibinni

¹ Kuyie mpāñáànti náam̀bè tɔ̀bè bèè bonè Edisee, kè bèε ò nàké diyie mari ke d̀: Mefiè nténke í ti sànnè a borè.

² Yóu kè tí kɔ̀te Sudit̄̄ kékõũ bá wè kudáú kédáò titouti kэмbo. Kòo d̀: Kòtenè!

³ Kè be kóò m̀òu d̀: A bá nti neínè tínti a kó betõmbàà? Kòo d̀: Ē, n kərimu.

⁴ Kè bèε nei kétuəke Sudit̄̄ kénkõũ ideí.

⁵ Kè be kóò m̀òu ñkõũ, kòo pĩètèε feuté kédoroo dibinni mieke, kòo kuónko ke d̀: Áú yoo n yiè! Dè n dimu. M me ntè yãüténímu.

⁶ Kè Kuyie mpāñáànti náàntòo ò beke ke d̀: Yé tè do dè?

Kòo ò benke tè do dè, kòo kéété kudáú kédootóo de borè, kè tèε nóónní.

⁷ Kòo nàké de yiè nke d̀: Deitení te!

Kòo youtoo o ǹùtè ké tè d̀itení.

Edisee dəummè Kuyie nkè k̀uu b̀nté Sidii kəbe tiyũ̀ànti

⁸ Sidii kəbe kóo kpààti nè Isidayεεribe kou kè bè mməke mudoò, kè Sidii kəbe kóo kpààti tí mbehãāp̀əmbè iwẽĩ yembè ké bè nàké ke d̀: Kè di kèté dí báté die nnè die.

9 Kè Kuyie mpããnáàntì náàntò Edii náké Isidayeeribe kóo kpààti ke dò: Á ndake, ke báá kété ku mpíkù Sidii kàbe bèè kè bo.

10 Kòò níí ò nàké kòò deite benitibè kètō nhEdisee ò benné dīì bōrì.

Weè do ãã ò nàké kòò yenté, dè í tú kuce mèmáà yoo mēdémē.

11 Kè dèe di Sidii kàbe kóo kpààti, kòò yú o ããpòmbè iwēī yembè, ké bè beke ke dò: N náké nē di miēke wèè kòrímú Isidayeeribe kóo kpààti! Kòò náá ntì kpeti.

12 Kòò tōmbè kóò mōù dò: Okpààti, tínti a kó betōmbè ti kóò mōù òake, Isidayeeribe kou, Kuyie mpããnáàntì náàntò Edisee weè dáanko Isidayeeribe kóo kpààti a náá ntì a dieku kufáá mmiēke.

13 Kè Sidii kàbe kóo kpààti dò: Kàtenè kényà ò borè, kè n tō nkè bèè ò pīíní.

Kè bèè ò nàké ke dò: Ò bo Dotãã nwe.

14 Kòò tō mbehããpòmbè péu nè sisēī nè sikipàrinaasēī kè bèè tuokoo keyènkè kécētinnè diheì.

15 Kè dèe wenté kè Kuyie mpããnáàntì náàntò kóo tōntii yènní sèì kénsó mbehããpòmbè cèète diheì nè sisēī nè sikipàrinaasēī, kòò náké Edisee ke dò: Áú n yìè! Yé ti yóó yīmè?

16 Kòò ò tēhné ke dò: A bá nyīèkù, bèè ti bonè bè sūmu ke pēēté bèè bè bonè.

17 Edisee me nyī kébántè ti Yiè nKuyie nke dò: Kuyie nkpeté o nuò nkòò yà.

Kè Kuyie nyi kpeté, kòò yà sisēī nè sikipàrinaasēī kè dè piéké ditāri ke bè fité kécóu mmuháá.

18 Sidii kàbe tòónní dii m̀ònnì Edisee borè kòo bántè Kuyie nke d̀ò: Ti Yiè nKuyie nfente be.

Kè Kuyie mbè fènte kéndònnè ò béímmè.

19 De m̀ònnì kè Edisee bè nàké ke d̀ò: Di yeté kuce nku, dè í tú dihèi di d̀ó di, n t̀unnenè kè n dí benke oǹt̀i di waà nwè.

Mem̀me ò bè k̀òtenèmè Sammarii.

20 Bè ta dii m̀ònnì Sammarii kè Edisee bántè ti Yiè nKuyie nke d̀ò: Ti Yiè nKuyie nténné be be yèmmè.

Kè Kuyie mme mbè t̀énné, ke bè nsó mbè bo Sammarii èi.

21 Kè Isidayeeribe kóo kpààt̀i bè yà kébeke Edisee ke d̀ò: n cice, m̀ bè k̀ùòà?

22 Kè Edisee d̀ò: Báá bè k̀ùò, bè ãã í nk̀ùò bè p̀írmú bè mudòò miéke, duó mbe kè bèe di, kàa bè duó mmenie nkè bèe yà k̀ékò mbe yiè mborè.

23 Kòo kpààt̀i duó nkè bèe bénné tidiit̀i kè bèe di k̀éyà kédeè kòo bè yóu kè bèe kò nSidii be kóo kpààt̀i borè. Bè ténke í nwètení Isidayeeribe tenkè.

Dikònnì tannímè Sammarii

24 Kè Sidii kóo kpààt̀i Benni-Adadii tíi nho ããp̀òmbè bem̀ou kè bèe kote képi Sammarii èi,

25 ké ndi pi weti weti kè dikònnì dierii tanní kè bè nfiiti disãmmarínyuu medítibii nsipísidé. Ke níi benné dibuu sãmp̀òr̀i yèdímásè koò mbo medítibii mm̀ènùmmù.

26 Diyiè marì kè Isidayeeribe kóo kpààt̀i mp̀enké kuduot̀í ìnkè kòo nitipòkù m̀ou ò yà k̀ékuónko ke d̀ò: Áú! Okpààt̀i n deeté!

27 Kòo kpààt̀i ò t̀énné ke d̀ò: Kè ti Yiè nKuyie nyí da deeté, m̀i báá na ké da deeté! Tidiit̀i í kpaá, yetebe me nyí kpaá.

28 Kòo ò beke ke dò: Ba nda kóónnè?

Kòo dò: Onitipòkù yie nweè sòò yē ntí cááké m biré ke naa cááké o kperé.

29 Kè ti bèínné n kperé ke cááké, kè dè wenté kè n yē nwèe duonní o kperé kè tí cááké, kòò dè sònné.

30 Okpààti tì kèè dìi m̀nni kékēté o yààti kéndáátí kufòòt̀nkù, ke centi kuduotí ìnkè kè bèe ò yà, kòò dàátí kufòòt̀nkù.

31 M̀mmè ò béimmè ke dò: Kè diyìè yóó ta yíe nkè Safati biré Edisee kpaánè o yuu Kuyie nni ndòò kù dómè.

Edisee do nàkémè dikònni yóó deèmè

32 Dè do ś nhEdisee kàri o c̀fètè nte nè diheì kó bekótíbè. Kòo kpààtì t̀nko o kóo t̀nti m̀u Edisee borè kòò nkpaá ke í t̀̀koo kè Edisee nàké diheì kó bekótíbè ke dò: Di yénàà? Weè nitikòùti weè t̀nni ke tú bè n féuté. N wākénè! Kòò t̀̀kení di kpetínné dibòrì, di báa yie nkòò tanní. N yo kè dè dò nhokpààti kó kunampoo kérínímu de yie nf̀nkúò.

33 Ò kpaá ke me nnáá nkòo kpààtìi tuòkení o borè kébéi nke dò: Ti Yiè nKuyie nkuù te kè meyei mmie nkó dimàà ti t̀̀kení. N ténke né kù dó ba nkpréi?

7

1 Kè Edisee dò: Kénténè kékeè ti Yiè nKuyie nni nnàké tì: Ti Yiè nKuyie ntu dè naa bo mmè nkááké kè bè do mmuyuo ncìdòòbè tepítè nè bèdébè m̀dítìbii mmèmáà ndi diheì kó dibòrì. Kè m̀dibii ncìdòòbè sipísidé nè bèdébè do m̀m̀dítìbii mmèmáà múnke.

2 Kòo kpààti kóo t̀nti wèè tau o kpàrinenti, kòo beke Kuyie mpããnáànti náàntò ke dò: Bá kè ti Yiè nKuyie nkpeté yewetibòrè a mè nnàké tì bo na

kédòdà? Kè Edisee dò: A yóó dè yàmu nè a nuò nha me mbáá dè di.

Sidii kàbe cokémè ke yóu be ããpònkari

³ Dè do s̄ mbenìtìbè mabè beè mǝ ntikòntì bènàà, ke bo dihèi kó dibòrì, kè bèè náké bemáà ke dò: Ba nte kè ti yó mbo die nke yàà kúnè?

⁴ Kè ti tú ti bo ta dihèi dikònnì dii kè bo, kè ti me nkàri die nti baà yóó kúmu. Yóunè kè ti kote Sidii kàbe kó dihããpònkari kè bè ti yóu tí nfòù, kè bè me nti kùò dè nsànnè.

⁵ Mèmmè kè bèè íté dihuri kèntuòkoo Sidii kàbe ããpònkari mànkù ke s̄ nhòmòù í dè bo.

⁶ Ti Yiè nKuyie nkuù do duó nkè bèè keè kunampoo makù, kè dè ndò nsis̄ĩ nè sikpàrìnaas̄ĩ nè behããpòmbè péu de kòku. Kè bèè náké bemáà ke dò: Isidayeribe kóo kpààti weè yietì Itiibe kpààtìbè nè Esibiti kàbe kè bè bo ti dokénè.

⁷ Kè bèè íté dihuri kécoké kényóu be touti nè be s̄ĩ nè be sãmmarímúbè kè dè mpiítí. Bè cénke do íté kécoké máà ndi ke bo deesté be fòmму. Bè do yóu be ããpònkari kè di mme ndò.

⁸ Mèmmè kè beè nìtìbèe tuòkoo be ããpònkari mànkù kéta kutouku makù kédi kényã, kété mesò nnè timátì péítì nè mesò nnè tiyààti kékote késònnè. Bè sònnè memme kèwētení kéta kutouku tekù kété bè yà dèè kó dimáà kékote késònnè.

Sidii kàbe ítémè ke yóu Sammarii kè dikònni yè

⁹ Benìtìbè bèè me mmǝ ntikòntì kè bèè náké bemáà ke dò: Ti dǝrì dè í wenni, yíe ntu tináaṣààti kó diyie ndi, kè ti c̄ékénè de kó tináaṣàntì kè dè yàa

nè o paku kpɛti. Kɛ Keasii dɔ̀: Okpààti nte de koo nitipòkù nè o birɛ Edisee do fòùkùnnɛ dɛ.

⁶ Kòo kpààtìi beke onitipòkù, kòo ò nàké dɛ wũ̀kémè. Kòo kpààtìi ò nɛínnè tekpààtìc̣f̣ètè koo kótì ke dɔ̀: Kɔte kédúò nkè bèɛ ò ṭɛ́nné o kpɛɛɛ nè bè dèite dèè kó dimàà o paku miɛke nè ò itémè nè yíenní.

Edisee nàkémè Asayɛedi yóó naámmè okpààti

⁷ Kɛ Edisee kɔte Damaasi ke ṣ́ nSidii koo kpààti Benni-Adadi ṃò nkè bèɛ ò nàké ke dɔ̀: Kuyie mp̣ããnáàntì náàntò kàtení ti c̣ie.

⁸ Kòo kpààtìi nàké Asayɛedi ke dɔ̀: Túóté yep̣ãrè kékɔte kɛyà Kuyie mp̣ããnáàntì náàntò kòo beé nti Yìè nKuyie nkɛyà kè nsà kè m bo miɛtè.

⁹ Kòo kɔte kékpéé nDamaasi kpɛɛɛ deṃɔu dèè kó dimàà tu desààrè kɛtú nyòyóbè sipísìnàà kékɔtenè Kuyie mp̣ããnáàntì náàntò borè kécóṃṃó o ìkè ke dɔ̀: A koo dapàà mBenni-Adadi Sidii kɔbe koo kpààti wèè n ṭõnní ke tú: N da beke kè nsà kòò bo miɛtè muṃṃṃú ò mè mṃṃ mṃ.

¹⁰ Kɛ Edisee dɔ̀: Kɔte kòò nàké ke tú ò yóó miɛtè, ti Yìè nKuyie nné n nàkéṃu ke tú ò yóó kú.

¹¹ Ò me nyí ke dɔ̀ só kénwúó nfù! Kɛ tiṇṇṇietii yènní.

¹² Kɛ Asayɛedi dɔ̀: Ba nte okótì kàa kuò?

Kɛ Edisee dɔ̀: N yà meyei nha yóó dɔ̀ ṃèmṃe Isidayɛɛribe. A yóó c̣óummè be ekè iduotí fité yè, kéfíí be kó bekpà̀ritiebe ke nau ibíbenní, kɛpuoti beɔ̀p̣ɔ̀p̣ṃp̣ṃbè.

¹³ Kɛ Asayɛedi dɔ̀: Yé n tú wè mí nha koo ṭõnti? Mí ndeṃc̣írè ke bo p̣í mmuṭṃṃú dieṃṃ muṃṃu? Kɛ Edisee dɔ̀: Ti Yìè nKuyie nti nni nnàkéṃu ke tú: A yóó naá nSidii kɔbe koo kpààti.

14 Μερ̄ιμε κ̄ε Asayeedii íté Edisee bor̄è kékò nho kóo kpààti Benni-Adadi bor̄è. Kòo ò beke ke d̄ò: Edisee da nàké ònti? Kòo ò t̄ènné ke d̄ò: Ò tu a yóó mié̄mu.

15 Kè d̄èe wenté κ̄ε Asayeedii túóté kuyààkù k̄é̄p̄òtè meniε nkénóó nhomūnti ìkè kòo kú. Kòo c̄outé tikpàti.

*Yodammu naámmè Sudaa k̄obe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè t̄ómmú 21:2-20)*

16 Akabu bir̄ε Yodammu Isidayeeribε kóo kpààti kpàti benni nummurī ndi Sosafati bir̄ε Yodammu naámmè Sudaa k̄obe kóo kpààti.

17 Ò do yóó di tikpàti ke m̄oke yebie nsip̄is̄it̄āāti n̄e ȳéd̄é̄ ndi, k̄é̄nt̄o tikpàti k̄é̄mbo Sedisad̄emmu ke d̄ò yebie nȳèni,

18 k̄ét̄ũnne Isidayeeribε kpààtibè kó ice, Akabu c̄ĩ̄t̄è k̄obe do d̄ò̄m̄è. Ke ȳé̄ ò do puokem̄è Akabu kóo sap̄àà nwe k̄éd̄ò̄ ti Yiè nKuyie nyí d̄ó d̄è.

19 Bá n̄e memme ti Yiè nKuyie nyí ndó k̄é̄kuo Sudaa kó kubotí ku kóo t̄ónti Dafiti kp̄éi. Kù do béim̄mu ke d̄ò: O c̄ĩ̄t̄è báá paà okpààti dim̄ònni mar̄i.

20 Yodammu kpàti mieke nke Ed̄om̄mu k̄obe yetem̄è Sudaa k̄obe bo mbè bakém̄è, k̄é̄waá mbe kóo kpààti.

21 Kè Yodammuu íté n̄e s̄ikp̄ar̄inaas̄ĩ̄ sim̄ou n̄e si d̄èèb̄è kék̄ote Saii. Kè b̄èe íté keȳènk̄è wenwe n̄e b̄èè baké s̄ikp̄ar̄inaas̄ĩ̄ k̄é̄poté Ed̄om̄mu k̄obe b̄èè do b̄è c̄èti. Kè Sudaa k̄obe kó beh̄ā̄p̄ò̄mb̄è s̄ambe bie coké k̄ékũũ mbe c̄é̄ĩ̄.

22 Mèmmè Edømmu kàbe fiètèmè bémàà Sudaa kàbe n̄u mièke nè yíenní.

Dìi m̀nni dimàà mièke n̄ke, Dibunaa èi kàbe m̀n̄ke yetèmè Sudaa kàbe kóo kpààti kp̄eti.

23 Yodammu t̄ommú s̄ammu ò d̀ò d̀è kó dimàà d̀è w̄arimu Sudaa kpààtibè d̀òr̄imè p̄átiri mièke.

24 Kòo kú kè b̀è ò k̄unné Dafiti èi o yembè f̄ōti. Kòo birè Aasia s̄oté o kpàti.

*Aasia naámmè Sudaa kàbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè t̄ommú 22:1-6)*

25 Akabu birè Yodammu Isidayeeribe kóo kpààti kpàti benni t̄ep̄ítè nè didèr̄i ndi Sudaa kàbe kóo kpààti Yodammu birè Aasia naámmè okpààti.

26 Ò do yóo di tikpàti ke m̄ake yebie nsip̄isidè nè yèdèè ndi, kèntò tikpàti ke d̀ò dibenni ke bo Sedisadèmmu. O ȳò ỳt̄ir̄i do tú Atadii Omidi Isidayeeribe kóo kpààti kóo sapàà.

27 Kè Aasia t̄ũnne Akabu c̄f̄ètè kàbe kó meborime kédòò ti Yiè n̄Kuyie nyí d̀ó d̀è, Akabu c̄f̄ètè kàbe baa do d̀ò d̀è, ke ȳé ò do t̀òt̄émè be kóo sapàà nwe k̄epuoke.

28 Mèmmè Aasia n̄einèmmè Akabu birè Yodammu kè b̀è k̄ote Dam̄oti Kadaadi temp̄è n̄ke bo dokénè Sidii kàbe kóo kpààti Asayeedi, kè Sidii kàbe k̄ote Yodammu.

29 Kòo w̄ēt̄ení Sisedeedi ke bo t̄aà n̄homàà Sidii kàbe ò k̄ote yèè muò mbè kp̄a ndi m̀nni wenwe nè Sidii kàbe kóo kpààti Asayeedi. Ò de m̄bo kè Yodammu birè Aasia Sudaa kàbe kóo kpààti k̄ote Sisedeedi ke bo ò d̄au nwenwe nè kuyonku.

9

Bè p̄m̄mè Yeu tikpàti

¹ Diyiè marì kè Kuyie mpāānāāntì náāntò Edisee yú Kuyie mpāānāāntì náām̄bè tǎbè miεε odapàà mm̄òu kóò nàké ke d̄ò: Báátí k̄túóté t̄edéntè nè mekùò nkék̄ote Dam̄oti Kadaadi temp̄ē.

² K̄aa t̄ùòkoo á yà Nimmusi birε Sosafati birε Yeu, kóò yu k̄ékenténè o k̄obe, kè dí ta kudieku dim̄àà bor̄è.

³ K̄aa cóu n̄ho yuu mekùò nkòò nàké ke d̄ò: Ti Yiè n̄Kuyie n̄tu ku da t̄āāt̄emu k̄aa yó ntú Isidayεεribe kóo kp̄ààti, k̄aa d̄èè á yè k̄écoké, a báá d̄è ɔ̄te.

⁴ K̄è weè dapàà nk̄ote Dam̄oti Kadaadi temp̄ē,

⁵ k̄étuòkoo ke s̄ó m̄b̄ehāāp̄ònk̄ótibè w̄ē n̄ke kari dibòrì dim̄àà. Kòo d̄ò: Okóti m̄ m̄ake t̄imatì n̄ti ke bo da nàké, kè Yeuu o beke ke d̄ò: A d̄ó k̄éyà we ti miεε? Kòò d̄ò: Okóti f̄s̄ n̄we n̄ d̄ó k̄éyàm̄è.

⁶ K̄è Yeuu íté k̄éta kudieku, kòo dapàà nhò cóu mm̄ekùò n̄ho yuu kóò nàké ke d̄ò: Ti Yiè n̄Kuyie nyIsidayεεribe t̄ū nk̄u tu kuù da t̄āāt̄é k̄aa bo ntú ku n̄it̄ibè Isidayεεribe kóo kp̄ààti.

⁷ F̄s̄s̄ yóó poté Akabu a kóo kp̄ààti c̄iēt̄è k̄épeite ku kó bet̄ōmbè nè ku p̄āānāāntì náām̄bè Sesabεedi k̄ùò b̄è.

⁸ K̄ù tu k̄ù yóó kūmu Akabu c̄iēt̄è b̄enitidaabè b̄em̄ou, t̄idaati nè b̄èè í t̄ú t̄idaati,

⁹ k̄éd̄ò Akabu c̄iēt̄è k̄ù do d̄òmm̄è N̄ebati birε Se-doboamm̄u kp̄ete nè Aiya birε Basaa kp̄ete.

¹⁰ K̄è Sesabεedi yie, sim̄ó s̄iì yóó ò càáké kupaku b̄è tu k̄ù Sisedεedi ku miεε, òm̄òu í yóó ò k̄ūnn̄é.

Ò ti nhò nàké k̄ékp̄eté dic̄àù k̄éyè k̄écoké.

11 Kè Yeuu yènní behããpòmbè tǎbè borè, kè bèè ò beke ke dò: Kusààkù bakaà? De kó kuwáátíkù da yē mba? Kòo bè tēíné ke dò: Di yému de kóo nìti botí bo na kénáké tì.

12 Kè bèè yete ke dò: A soúmmu, tí náké ò yē mmù! Kè Yeu dò: Ò n náké ke yē mmuu mmu nè muu nke n còú mmekùd nke tú ti Yiè nKuyie nni ntāāté kè m bo ntú Isidayeεribe kóo kpààti.

13 Bá wè kòo pǎnkεε túóté o yaabòrì kédóú ndikpààtikàrì ìnkè kè Yeuu kari, kè bèè eé ditāteheù képīéké ke dò: Yeu weè tu okpààti!

Yeu fiètemè tikpàti Yodammu borè

14 Mèmmε Nimmusi birε Sosafati birε Yeu còmmúmè ke bo bo nhokpààti Yodammu. Dè do sǒ nYodammu nè Isidayeεribe bemou bè bo Damoti nwe Kadaadi tempē nke baa dihei, Sidii kabe kóo kpààti Asayεedi kpéi,

15 kè Yodammu yie kote Sisedεedi ke bo taà nho muo mbè ò kòute yè bè kpà ndiì mōnni wenwe nè Sidii kabe kóo kpààti Asayεedi.

De mōnni ndi Yeu bè nàkémè ke dò: Kè di yiemmu ke n kómmú, òmòu báá yè dihei kékōtenè de kó tináaàti Sisedεedi èi.

16 Ò me nyī kédeè kédeke o kparinaasāntè kékōte Sisedεedi Yodammu mō nke duó dè, kè Asia kōte ke bo ò dōu.

17 Wèè bàa Sisedεedi èi kòo ríbo didènni ìnkè, Yeu nè o tīnni kè bè nkéroo, kòo pīéké ke dò: N wúó nditīnni marì ndi kè di kèríní, kè Yodammu dò: Tǒ nhoniti nè tesāntè kòo bè co, ké bè beke káyà kè bè kèríní kusààkù.

18 Kòo tuakoo Yeu borè ke dò: Okpààti tu n da beke kényà kàa kèrínínè kusààkù? Kè Yeu dò: Kàa kpeti né tú ba de mièke? Wète n fñnkúò!

Wèè bàa dihèi kòo pīēké ke dò: Ditōnni tū̀ðkoomu be borè, di me nyí wētení.

19 Kòo kpààtì yíé kētō nditōnni terì kè diì tuakoo ke dò: Okpààti weè n tōnní ke tú n da beke kényà kàa kèróo nè kusààkù. Kòo dò: A kpeti nè tú ba de mièke? Wète n fñnkúò!

20 Wèè bàa dibòrì, kòo pīēké ke dò: Ditōnni tū̀ðkemu, di me nyí wētení. De yiè nceé ndonnè Nimmusi yaàbire Yeu kōmu mmu. Ò fimmúnímu!

21 Kè Yodammu dò: Pítínné sisēī n naasāntè! Kè bēe pítínné, wenwe Yodammu Isidayēeribe kóo kpààti nè Aasia Suda kòbe kou, kè bēe kate kéco Yeu Naboti Sisedēedi kou paku mièke.

Bè kùòmè Yodammu

22 Yodammu ya diì mōnni Yeu, kòo beke ke dò: Kunaatí bakaà? Kòo ò tḗnné ke dò: Kunaatí bo yīme kēmbò kàa yō Sesabēedi bütínné Kuyie nke feu yebòkè ke dōori munitinòntōmmù.

23 Yodammu ti nkèè kénáké Aasia ke dò: Bè ti fitému! Kékónténè o kpà̀rinaasāntè ke bo coké.

24 Ke ś nYeu sèu nkupie nkétāũ kētā Yodammu cīncīnni, kè kupie nta kēpī nho dinni, kòo do ò kparinaasāntè mièke.

25 Kè Yeuu náké Bidikaa wèè tō o kpà̀rinenti ke dò: Deitenè we, kédootóo Naboti Sisedēedi kou paku mièke! Dentení ti do tū̀ ndiì mōnni o cice Akabu kè ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéí.

26 Kù do ò nàké tì ke dò: Mí ndi Yiè nKuyie n yàmù a kùòmè Naboti nè o bí, n yóó de nda f́ó nde

móm̄m̄m̄nne de kó kupaku mieke. Mí nKuyie mm̄f̄i b̄éi! Deite we t̄ũnké, kédootóo de kó kupaku mieke kéndònnè ti Yiè nKuyie ndo tì b̄éimmè.

*Bè kùòmè Okosia Suda kàbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè t̄õmmú 22:7-9)*

²⁷ Suda kàbe kóo kpààti Aasia dè yà dii m̄nni kécoké k̄ét̄ũnnè B̄eti-Akãã kó kuce kè Yeuu ò b̄eti ke d̄ò: Poténè we! Kè b̄èè ò poté kóo k̄ùte o kpàrinaas̄antè mieke, Kuudi tenni ìnkè dii t̄àkénè Ibedeammu èi, kòo coké kék̄ote Mekidoo èi, ò de nku,

²⁸ kòo kó bet̄õmb̄èè ò t̄ùóté kék̄otenè Sedisad̄emmu kóo k̄ũnnè o yembè f̄õti Dafiti èi mieke.

²⁹ Akabu bire Yodammu kpàti benni t̄ep̄ít̄è nè òim̄àà mieke do nke Aasia naámè Suda kàbe kóo kpààti.

Bè kùòmè Sesab̄edi

³⁰ De kó dif̄õnkúò kè Yeuu k̄ote Sised̄edi kè Sesab̄edi t̄i kèè k̄éãnné còdòò k̄ésari o ȳuti k̄énsiék̄ení o dieku kó tebòtè.

³¹ Yeu na dii m̄nni dihei kó dibòri kòò d̄ò: Kusààkù bakàà? F̄õ nnè Simmidi wèè kùò o kóo kpààti di pókù nku.

³² Kè Yeuu bóúté tebòtè bíékè k̄ép̄ei nke d̄ò: We ntú n kou? We nni nkómmú!

Kè benit̄ibè b̄èd̄ébè yoo bet̄ããtii síék̄ení, ke tú bè f̄õmmu bè kè tu tekpààt̄ic̄f̄ètè kó bekót̄ibè.

³³ Kè Yeu d̄ò: Tent̄en̄ení we!

Kè b̄èè ò t̄ent̄ení, kòo donní kòo ȳĩ nseri kuduoti kè b̄èè na o ìnkè nè tenaas̄antè.

³⁴ Kè b̄èè p̄è̄t̄é k̄éta tekpààt̄ic̄f̄ètè k̄édi k̄éyà, kòo náké o kàbe ke d̄ò: Túót̄en̄è de kóo nitipòkù is̄ake yiè nkék̄ũnné bá nè memme ò tu okpààti kóo sapàà nwe.

35 Kè bèe kate ke bo ò tùóté kékũnné, késónté kuyukóũ nè sinaàcèi nè sinou máà.

36 Kè bèe wētení ké tì nàké Yeu. Kòò dò: Ti Yiè nKuyie ndo nàké tì nè ku pānāaṅtì nāaṅtò Edii Tisibiti èi kou nùù miēke, tiì dòò. Ò do béimmu ke dò simóó siì yóó cááké Sesabēedi kupaku bè tu kù Sisedēedi paku ku miēke.

37 Kòò naá ntikùtì Sisedēedi paku miēke, òmòu tēnke keté ke báá yie nke dò Sesabēedi nwe.

10

Bè kùòmè Akabu c̄t̄èt̄è kòbe bēmou

1 Dè do s̄ nhAkabu bí ì bo Sammarii sipísìyiekè, kè Yeuu wāri dipátiri kédúónko Sammarii kóo kùmàndáà nè dihei kó bekótìbè nè Akabu bí inyi bo bèè c̄éí, kè bè nàké ke dò:

2 Dii mè mbonèmè di kóo kpààtì bí, kè di yà diì mōnni di mpátiri di mākemu sisēi nè sikpàrìnaasēi nè dihei kuduotí fité di nè tikpàrìnentì.

3 Dí yà di kóo kpààtì bí miēke dèè mānnè tikpàtì kè tì ndè pī nkè dí kpa ndi cice kpààtìyuu kpéí.

4 Kè bèe yà dipátiri kè kufōwáá mbè auté kè bè dò: Bekpààtìbè bèdébè í na ke còmúmú o ìikè kè tii bo naà?

5 Wèè baké tekpààtic̄t̄èt̄è nè dihei kó bekótìbè nè kùmàndáà nè Akabu bí bonè bè, kè bèe tēnné Yeu dipátiri ke dò: Ti tú a kó betōmbè mbe, á ti nàké tì ti yóó ti ndòò, ti í yóó wáá nhokpààtì mōu, dòò a dómè.

6 Kè Yeuu wēte kēwāri dipátiri teri ké bè nàké ke dò: Kè di tū nni nwēnnēmu ke bo nyíé n kpeti, dè naa nkááké mie nkè di tūòkení Sisedēedi nè di kóo kpààtì bí yò.

Be kóo kpààti bí do bo sipísìyiekè ndi kè dihèi kó bekótíbè ì tɔ.

⁷ Bè kàa ndii m̀nni dipátiri k̀pĩmmú be kóo kpààti bí sipísìyiekè k̀fíé k̀ánné i yɔ yemóm̀m̀yákè ké yè nhò duónko Sisedeedi èi.

⁸ Kè ditōnni tuokoo kénáké Yeu ke d̀: N t̀nĩmu okpààti bí yɔ. K̀o d̀: C̀únè ye yecúò yédéè dihèi b̀r̀i kè d̀e wenté.

⁹ Kè d̀e wenté k̀o ỳnni k̀cóm̀m̀wɔ benitibè bem̀u ìkè k̀b́i nke d̀: D̀indi me nwennim̀mu kè m̀i d̀r̀i ke b̀ n kóo kpààti Yodammu koò k̀ẁ! We nné k̀ẁ benitibè bié?

¹⁰ Banténè t̀nké ke d̀ nti Yiè nKuyie nh̄ í mbéi nkè ku ǹu do ketenkè. K̀u do ǹké t̀ nè ku p̀ánáànti náàntò Edii ǹu miéke, t̀i d̀d̀.

¹¹ M̀m̀e ò k̀ẁm̀ Akabu c̀ètè k̀be bèè do kpaá Sisedeedi èi miéke ke t̀ benitidiébè, o c̀ètè k̀be kó dim̀àà nè bèè t̀ ikuó ǹùbè, òm̀u í nsùò nwèè tu Akabu c̀ètè kou.

*Bè k̀ẁm̀ Sudaa tenkè kó sikipààtibí
(Wénté 2 Bekpààtibè t̀mmú 22:8)*

¹² Kè Yeuu íté d̀borè k̀kò nkénk̀ri Sammarii k̀kété k̀mberínè Beti-Ekedi dinaac̀nhò.

¹³ Ò de nyà Aasia Sudaa k̀be kóo kpààti tebíi ké bè beke ke d̀: Di t̀ ãmbé? Kè bè d̀: Ti t̀ Aasia tebíi nsi ti k̀ri ke bo d̀u nhokpààti Akabu bí nyi nè onitipokpààti Sesabeedi kp̄yi.

¹⁴ K̀o péi nkè bèe bè p̀ĩm̀m̀ k̀o bè fié Beti-Ekedi tebinte borè bem̀u.

Bè do bo benitibè sipísìnàà nè bèdébè ndi. Ò í nsùò nhòm̀u.

Yeu nè Yonnadabu bè màútémè

15 Kè Yeuu íté dèborè kéconè Dekabu birè Yonnadabu kòò beke ke dò: A yèmmè n naatinè n kōme da naatinèmàà? Kè Yonnadabu dò: N yèmmè da naatinèmu. Kòo dò: Kàa yèmmè n naatinèmu, youtení a nùtè!

Kè Yonnadabuu youtoo kòo ò dèenko o kparìnaasāntè mieke,

16 kòò nàké ke dò: Yóu kè tí nei kàa yà m m̀ake tì kōnyauti ti Yìè nKuyie nkprí.

Mem̀me kè bèe nei.

17 Bè t̀̀̀ke dìi m̀nni Sammarii kèpoté Akabu c̀̀̀tè k̀̀̀be ké bè dèè, kèndonnè ti Yìè nKuyie ndo ti nàkémè ku p̀̀̀nàànti nààntò Edii kòo ti béi.

Bè k̀̀̀mè dib̀̀̀ Baadi yembè ke p̀̀̀̀ m̀̀be kó dib̀̀̀ tou

18 Kè Yeuu tí nyIsidayeeriibe bèmou ké bè nàké ke dò: Akabu do fié dib̀̀̀ Baadi s̀̀̀m̀p̀̀ nwe, kè m bo di fié kè dèe p̀̀̀̀tè mem̀me.

19 N ỳ̀̀nì dib̀̀̀ Baadi kó bep̀̀̀̀bè bèmou nè bèè kó dim̀̀̀̀ di t̀̀̀. N yóó ànné dibanni dierì ndi, òm̀̀̀ bá nkpa, kè wèè kpa bèe ò k̀̀̀.

Ò do d̀̀̀rinè m̀̀̀cìi m̀̀̀me ke bo kuò Baadi k̀̀̀be bèmou.

20 Kòo béi nkè dò: Ik̀̀̀nè dib̀̀̀ Baadi kó muféù kó diyìè. Kè bèe ik̀̀̀.

21 Kòo t̀̀̀ nkè bèe nàké dihèi dim̀̀̀̀ b̀̀̀̀ kó dim̀̀̀̀̀ t̀̀̀̀ ndib̀̀̀̀ Baadi, kè bèe k̀̀̀tení, bá òm̀̀̀̀ í nkpa. Kè bèe ta Baadi kó kudieku kèpíe nféi féi.

22 Kè Yeuu nàké wèè ni dibanni kó ikuó ke dò: Denneni dib̀̀̀ Baadi kó tiyààti kèduó m̀̀̀benitìbè. Kòo ti dènneni ké bè duó.

23 Yeu nè Nakabu birè Yonnadabu kè bèe ta Baadi kó kudieku kènáké Baadi k̀̀̀be ke dò: Wènténè kèyà

kè Baadi kòbe bèè mǎà bo die nkè ti Yiè nKuyie nkou mǎu bá ndè kǎké.

²⁴ Mèmmè bè tamè ke bo fié dibòò Baadi iwũò kétuò.

Dè do sǎn Yeu òo mbenìtìbè mbe sipísini ke bè nǎké ke tú: Kè wèè yóu kòo mǎu yenté nè omǎà ndi! Bè yóo we nkuò de yiè nkó difǎtìrì.

²⁵ Bè fié diì mǎnnì iwũò kétuò nkè Yeuu nǎké behǎǎpòmbè nè bèè bè bàa ke dò: Tannènnì ké bè poté kékuò, di báá yóu kòò mǎu yè.

Kè bèè ta ké bè kùò kédokóo ditowàà kéta dibòò Baadi kó kudieku di borè,

²⁶ kéuuté kutedóú kùù dè bo kécúu,

²⁷ kèpǎnte dibòò Baadi tenkaanìtè kèpǎnte de kó dibòò tou, kédòò de borè ditápùò kè di kpaá bo nè yíennì.

Yeuu do bakémè Isidayeeribe

²⁸ Mèmmè Yeu dènnemè dibòò Baadi Isidayeeribe tenkè mièke.

²⁹ Ke né taunnè Nebati birè Sedoboammuu do tanné Isidayeeribe mèè yei mièke. Isòomátìndààke ìì do bo Beteedi èi nè Danni kperi.

³⁰ Kè ti Yiè nKuyie nnáké Yeu ke dò: A dòò mèè kpréi nkè nǎ pènsìrì, kàa dòò Akabu cǐètè n do dó ké tè dòòmè, a yaàbí nè a yaàbíyúóó bo ntú bekpààtìbè.

³¹ Yeu me nyí ndààte ke bo tǔnne ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tǔ nkù nè o yèmmè memou. Ò í nyóu mmeyei nSedoboammuu do tanné Isidayeeribe mèè mièke.

³² De mǎnnì kè ti Yiè nKuyie nketé kù bo yaatemè Isidayeeribe tenkè, kédúò nkè Asayeedii bè poté kédenne be tenkè kemou mièke.

33 Mèmmè bè pààmè Suditēē diyìè yìèní kèè bíékè kó kutempē nnè Adinṵ-Adowēē bakù cànku Kàdaadi kó yehékè nè Basãã kpēyē nè Dubenni nè Kati nè Mananseè botí kòbe bo yè.

34 Yeu kó mēdòrìmè tēmè ò dṵò dèè kó dimàà nè dikōmbùò ò do mōke dì, dè wārimu Isidayēeribe kpààtibè dòrìmè pátiri miēke.

35 Kòo kú kè bèè ò kūnné Sammarii kòo bire Yoakasi sṵoté o kpàti.

36 Ò do tṵ tikpàti ke dṵ yēbie nsipìsidé nè yèni ndi ke bo Sammariì.

11

Atadii dimè tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 22:10-12)

1 Aasia yṵ Atadii kèè dìi mōnni ò kumè kèíté kécómmú ke bo kuṵ Sudaa kpààticīètè kòbe bēṵu.

2 Mèmmè Yodammu kóo sapàà nYēoseba Aasia tāũ tṵótémè o tāũ Aasia bire Soasi ikpààtibí tēi bè do dṵ kékūò ò miēke kékote kòò sōnne Kuyie ncīètè kó kufáá mmakù yedúò borè wenwe nè o yuàri. Bá Atadii í nhò nìnte kékūò.

3 Kè Soasi nsōri ti Yiè nKuyie ncīètè miēke ke dṵ yēbie nyèkuò, de mōnni kè Atadii weè ntú okpàati Isidayēeribe tenkè miēke.

Bè pīrímè Soasi tikpàti

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 23:1-21)

4 Soasi kpàti benni yiènni miēke nke ikuó nìuti Yeoyadaa tōmmè kè bèè yúní Asii kó bēhāāpōmbè iwēi yembè nè tihāāpònti tìi bàa tekpààticīètè. Kè

bèe katení o borè ti Yiè nKuyie ncīētè. Kòo bè dònè metaummè ké bè benke okpààti birè,

⁵ ké bè nàké ke dò: Ntenè di yóó yīmè: Díndi bèè bàa teom̀pùtè yìè. Dí toté behããp̀mbè yetĩrè yètããti, ditĩnni dìi te mubàrìmù teom̀pùtè yìè, bè mbaa okpààti cīētè.

⁶ Kè ditĩnni dèrì mbaa dibòrì bè tu di dipũũ kó dibòrì, kè ditĩnni tããnni mbo kuhããp̀nkù kùu bàa okpààticīētè ku cīētè f̀nkùò, kè di ncóú ditòbè.

⁷ Yetĩrè ketiyè yèdèé yèè cuti mutõmmú teom̀pùtè yìè kè yè mbaa ti Yiè nKuyie ncīētè okpààti kpéí.

⁸ Kè dí cēēte okpààti, bá wè kòò mpikú o kpar̀inenti, kè wèè ta kukòriku mièke di ò kùò, kè di mmurì okpààti bá kòo kòri kùu píkù, dí nhò neínè.

⁹ Kè bèè baké benitibè tekòutè (100) kòutè kè bèe dòò ikuó niùti Yeoyada bè nàké ti, bá wè kòo tíi nho kó benitibè bèè dèèti mubàrìmù teom̀pùtè yìè, nè bèè cuti, kè bèe katení ikuó niùti Yeoyada borè.

¹⁰ Kè ikuó niùti duó mbehããp̀mbè bèè baké benitibè tekòutè kòutè Dafiti kó tikpar̀inenti, yekpãã nnè tidòp̀iti dèè do bo ti Yiè nKuyie ncīētè mièke.

¹¹ Kè bè mpikú tikpar̀inenti ke cómmú Kuyie ncīētè bakù youú nè kucãnkù, ke fité Kuyie ncīētè nè diwũ̀tònni.

¹² Dè m̀nni kè Yeoyadaa denneni okpààti birè ké dè ìnné f̀sòoyítòdáfè, ké dè duó nKuyie ntannò pátiri, ké dè cóú mmekùò nkè bè mpĩèkù ke tú: Soaasi wèè tu okpààti!

¹³ Kè Atádii keè ditĩnni ùúmè kécokóo ti Yiè nKuyie ncīētè benitibè tikú dè.

14 Ò tùòkoo kénsó nhokpààtì còmú diwũòtònnì ìnkè, kèndònnè bè ò mmàkè mède kó memantímè. Kè dihéi kó bekótìbè nè bèè eu sihéú kè bè ò murí kè eu sihéú, kè benìtìbè beməu yèmmè naati. Kè Atadii kété o yààtì kékuónko kè dò: Bè m bəmmu! Bè m bəmmu!

15 Kè ikuó niùtì Yeoyadaa náké behāāpòmbè iwěi yembè kè dò: Dennené we ditīnni miéke, kòo məu ò tū ndí ò kùə. Ikuó niùtì do í dó bèè ò kùə ti Yiè nKuyie ncīētè miéke.

16 Bèè ò pī mbè ò tùòkenè dii mənni tekpààtìcīētè kó dibòrì bè tu di sisēi kó dibòrì ké dè nhò kùə.

17 Məmme Yeoyada duómme kè benìtìbèe dounnè ti Yiè nKuyie ndinùu kè bo ntú ku kəbe. Dè kó difōnkúò kè múnkèe dounnè okpààtì dinùu.

18 Kè bèe wēnnè beməu kékəte dibəò Baadi cīētè, ké tē pònte, képuənnè yewũòtòrè nè sitenkaanì páíi, kékuənnè o bəoyiè mMatāā Baadi wũòtòrè také. Kè ikuó niùtì Yeoyada waá mbèè yó mbaa ti Yiè nKuyie ncīētè.

19 Kè Yeoyada tíi mbēhāāpòmbè bèè baké benìtìbè tekòutè kòutè nè dihéi terì Asii kó tihāāpòntì tìi bàa okpààtì ti Yiè nKuyie ncīētè, kóò yènnè dibòrì bèè bàa tekpààtìcīētè bè bàa di, kóò tannè tekpààtìcīētè kòo nkari dikpààtikàri.

20 Kè benìtìbè beməu bo diwèi miéke.

Bè do kùə dii mənni Atadii bá kunampoo ténke í mbo dihéi miéke.

12

*Soasi do túmè Sudaa kəbe kóo kpààtì
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 24:1-3)*

¹ Soasi do yóó di tikpàtì ke mọke yebie nyèyiekè ndi.

² Yeu kpàtì benni diyiénnì miéke nke ò do naámmè okpààtì kéntò tikpàtì ke dọ yebie nsipísìndà ke bo Sedisademmu. O yō yètìrì do tú Sibia nwe Bεεrisebaa èi kou.

³ Kè Soasi ndòori Kuyie ndó dè o fòmму mumou miéke, ke yé ikuó nùtì Yeoyada do ò tièmmè mesàà.

⁴ Nè mεmme bè í nyóu yewūōtārè mufèù, kè benìtìbè nkpaá feu iwūō yetārè kó yewūōtārè ìnkè, ke tuò ntihúúntì.

Soasi tūntemè Kuyie ncīētè

(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 24:4-14)

⁵ Diyiè mari kè Soasii náké ikuó nùtì Yeoyada ke dọ: Idíítí ì tu Kuyie nkpeyi, kè benìtìbè ì touni Kuyie ncīētè nè bè bèkú ì bá wè yuu ìnkè nè yepārè.

⁶ Di ní ì cọtè ikuó nùtì bá wè ò yé bèè nìtìbè, kè dí túóté de kó idíítí kètūntenè Kuyie ncīētè dèè càke.

⁷ Soasi do bo o kpàtì benni sipísìdé nè ditāánnì ndi, bá ikuó nùbè mu nyí tūnte Kuyie ncīētè.

⁸ Mεmme kè Soasii yú ikuó nùtì Yeoyada nè ikuó nùbè tóbè ké bè beke ke dọ: Ba nkprí nte kè di í tūnte Kuyie ncīētè? Di tū mbá nsáké ke cajú idíítí benìtìbè borè. Di ní ì duó nKuyie ncīētè tūntimù kpí.

⁹ Kè ikuó nùbèe yie nhò béi ntì bá bè ténke í ncóú idíítí benìtìbè borè. Bèè ténke í nte ti Yiè nKuyie ncīētè kó mutūntimù.

¹⁰ Kè ikuó nùtì Yeoyada waá ntetoute ké tè dùute te pòkù ké tè Ìnné a bo ntatoomè Kuyie ncīētè kubakù

you diwũãtãnni také. Bèè bàà ti Yiè nKuyie ncĩètè kè bè ncóú Kuyie ncĩètè kó idíítí ke ãã te miεε.

11 Kè bè s̄ nyi sũũ nhokpààti kóo pátíwãàti nè ikuó niùti diewè bèε kãte ké ì kàa,

12 kè bè kàa nke dèè bèε ì duó mbèè ni mumarimù nè bèè yóó p̄í nde kó mutõmmú, kè bèε yietí bedabeesũðbè nè betõmbè,

13 nè bemaribè nè betácíèbè, kè bèε doñnè ideí nè yetáokùyè bè yóó dãðnè yè ti Yiè nKuyie ncĩètè. Dèè kó dimàà dò nkétũnte ti Yiè nKuyie ncĩètè miεε.

14 Bè me nyi ndòðnè ti Yiè nKuyie ncĩètè kó tinenti timátí p̄éítí yoo mesã. Yebõ nè yese, nè yebõ bè yó mméínè yè meyĩ nnè siheú. Kunenkù tekù makù do í dòðnè timátí p̄éítí yoo mesã mbè cuó dè Kuyie ncĩètè kpéí.

15 Bè do ãã duó nde kó idíítí bèè ni bèmbε mumarimù, kè bèε ì tũóté kétũntenè Kuyie ncĩètè.

16 Bè duó mbè de kó idíítí kè bè bo nyietí betõmbè. Bè do ãã í mbeke be kóò m̄òu ke d̄ wèe náké ò p̄ínnè mèè botí idíítí mutõmmú. Ke yé bè do ì p̄ínnèmè kè dè wennimu mesàà.

17 Bè duó nyi meyei ncĩémmè kpéí nnè meyei nhũtímù kpéí, bè do í ì duó nKuyie ncĩètè tũntimù kpéí, ì do tú ikuó niùbè kpeyi nyi.

Soasi kó tikpàti kó kumàнку

(Wénté 2 Bekpààtibè tõmmú 24:23-27)

18 De kó dimònni ndi Asayeedi Sidii kóo kpààti domè Kati kãbe mudoò ké bè na, kémbaati ke bo do Sedisademmu.

19 Kè Soasi Sudaa kãbe kóo kpààti túóté dèè tu Kuyie nkpeεε. O yembè Sosafati nè Yodammu nè

Aasia Sudaa kpààtibè do cǎǎné dè Kuyie nkpeí nnè o mómumu nhò do cǎǎné dè, nè mesoo mmèè kó dimàà do bo Kuyie nciētè kó ditou mieke, ké dè duónko Sidii kóo kpààti Asayeedii, kòo yóu Sedisademmu kéíté ò ténke í mbè do mudoò.

²⁰ Soasi dǎòrimè sǎmmè ò dǎò dèè kó dimàà dè wǎrimu Sudaa kpààtibè dǎòrimè pátiri mieke.

²¹ Kòo kó betũmbèe yete o kpeti kédake ke bo ò bo. Memme kòo nkari Sida eì kè bèe ò poté Beti-Midoo borè.

²² Simmea bire Sosakaa nè Somee bire Sosabati beè do ò poté kékuo, kè bèe ò kũnné o yembè fōti Dafiti eì. Kòo bire Amasia sǎoté o kpàti.

13

Yoakasi naámmè Isidayeeribe kóo kpàati

¹ Aasia bire Soasi Sudaa kǎbe kóo kpàati kpàti benni sipísidé nè ditǎǎnni ndi Yeu bire Yoakasi naámmè Isidayeeribe kóo kpàati, kénto tikpàti ke dǎ yebie ntepiítè nè yèyiekè ke bo Sammarii.

² Kòo ndǎori ti Yiè nKuyie nyí dǎ dè kètũnne Nebati bire Sedoboammu borime, ò do tanné Isidayeeribe mèè mieke, ò í mmè yóu.

³ Memme ti Yiè nKuyie mmièke bè yèmè kè kùu bè tanné Asayeedi Sidii kǎbe kóo kpàati nè o bire Benni-Adadi be nou mieke be fōmmu mumou.

⁴ De kó difǎnkúo kè Yoakasii bántè ti Yiè nKuyie nkè kùu yie nkébonkũnne ku mieke ke yé kù do yàmè Sidii kǎbe kóo kpàati bè fěũnkómè.

⁵ Kè ti Yiè nKuyie mbè duó nwèè bo bè fiète Sidii kóo kpàati nou mieke kè Isidayeeribe sǎoté kénhǎ be touti mieke bè baa ò ndómmè.

6 Bè me nyi nyóu meyei nSedoboammu do tanné Isidayeeribe mɛ̀è miɛke. Kè kutedóú Akabu do fíi nkù nkpaá fííkú Sammarii èi miɛke.

7 Yoakasi do kpaánè besãndèèbè sipísìnùmmù ndi, sikpàrìnaasẽĩ tepíítè, behããpòmbè tekoupíípíítè (10000) Sidii kóo kpààti weè do bè na ké bè auté ké mbè nàu mutáá nkõme.

8 Yoakasi dɔ̀̀rìmè sɔ̀mmɛ ò dɔ̀̀ dèè kó dimàà, nè dikõmbùò ò do mɔ̀ke dì dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dɔ̀̀rìmè pátiri miɛke.

9 Kòo kú kè bèè ò kũnné Sammarii o yembè f̃ti, kòo bire Soasi sɔ̀tè o kpàti.

Soasi naámmè Isidayeeribe kóo kpàti

10 Sudaa kɔ̀be kóo kpàti Soasi kpàti benni sipísitàãti nè diyiénni ndi Yoakasi bire Soasi naámmè Isidayeeribe kóo kpàti kéntò tikpàti kè dò yebie ntepíítè nè yèkuò kè bo Sammarii,

11 kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mɛ̀è miɛke, kè mmè sɔ̀ké.

12 Soasi dɔ̀̀rìmè sɔ̀mmɛ ò dɔ̀̀ dèè kó dimàà, nè dikõmbùò ò do mɔ̀ke dì nè ò do dokénè mɛ̀è botí Sudaa kɔ̀be kóo kpàti Amasia dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dɔ̀̀rìmè pátiri miɛke.

13 Kòo kú kè bèè ò kũnné Sammarii Isidayeeribe kpààtibè f̃ti. Kè Sedoboammuu cɔ̀tè tikpàti.

Edisee kumè

14 Kè Edisee muɔ̀ke kèduúnnè mukũũ nkè Soasi Isidayeeribe kóo kpàti kato o borè kénkuò nke tú:

Áú n cice! Áú n cice! Isidayeeribe kparisěĩ nè si dèèbè tu f̃ nwe.

15 Kè Edisee ò nàké ke d̀: Kote kéwaanní mutāmmù nè ipie.

Kòo kote ké dè waanní.

16 Kè Edisee d̀: Seu nkupie nkòo kù sèu. Kè Edisee ńó n̄o n̄o o kpesi ñnkè,

17 kòò nàké ke d̀: Kpeté tebòtè diyie yiení kèè bíkè.

Kòo tè kpeté. Kè Edisee d̀: Tāũ!

Kòo tāũ. Kè Edisee d̀: Kupie nkuu nkuù benkú ti Yiè nKuyie nyóó duóm̄mè kàa na Sidii kòbe ké bè poté Afeki kékuò b̄m̄ou páíí.

18 Kè Edisee deè ke d̀: Tùóté a pie!

Kòo ì tùóté. Kòò d̀: Poté ketenkè!

Kòo kè poté ke d̀ kuce mètāāti ḱyóu.

19 Kè Kuyie mpāñnāñti nāāñtò Edisee miēke ò peike. Kòò d̀: A na nkè poté kuce mènùmmù ndi yoo mèkuò. A na nnamu Sidii kòbe ké bè kùò kédeè páíí. Di mm̄ñnì a né yóó bè na kuce mètāāti mād̄a ndi.

20 Kè Edisee kú kè bèè ò k̄ñné. De do s̄́ m̄Moabu kòbe bèè do ã̄ d́óté bá dii benni ké bè do mudoo kéfeker be kper̄e.

21 Kè bèmabèe t̄o ocí kékote ke bo k̄ñné, kè bèè bè yàní kédootóo ocí Edisee f̄ti miēke. Kòo c̄í kàáké Edisee k̄ñ̄ ḱyānté ḱíté ḱcóm̄mù.

Isidayeeribe namè Asayēdi

22 Isidayeeribe kóo kpààti Yoakasi kpàti tim̄ou miēke kè Asayēdi Sidii kóo kpààti mbè f̄ñ̄ko mēdiè.

23 Kè ti Yiè nKuyie mme mbè kuó mmesémmè ké bè dòò mesàà nkéwēētēnī be bíkè metaummè kù do dòònēmè be yembè Abarahammu nè Isaki nè Sakōbu me kpéí. Kù í ndó ké bè dèè, kù mu ndo í bè dootóo.

24 Kè Sidii kabe kóo kpààti Asayeedii kú kòo kóo dapàà mBenni-Adadi sòoté o kpàti.

25 Mēmme Yoakasi birē Soasii wēte kécóútémè Asayeedi birē Benni-Adadi borè yehékè Asayeedi do bè pànte kékēke yè o cice Yoakasi borè, kè Soasii wēte ké bè na kuce mētāāti kécouté Isidayeribe ekè.

14

Amasia naámmè Sudaá kabe kóo kpààti

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 25:1-4, 11-12, 17-28.

26:1-2)

¹ Isidayeribe kóo kpààti Yoakasi birē Soasi kpàti benni dèrì miēke nkē Soasi birē Amasia naámmè Sudaá kabe kóo kpààti.

² Ò do yóó di tikpàti ke mōke yebie nsipísidé nè yènùmmù ndi, kéntō tikpàti ke dò yebie nsipísidé nè yèwēi ke bo Sedisadēmmu. Kóo yā yètìrì tu Yeoyadanni Sedisadēmmu eì kou.

³ Kòo ndōari ti Yiè nKuyie ndó dè, ò né í ntùòke o yààrì Dafiti, ò do tū nho cice Soasi borime mme weti weti.

⁴ Kè yebōwũōtòrè né nkpaá bo kè benitibè nfeu iwũō ke tuò ntihúúntì ye ìnkè.

⁵ O kpàti fiíkú dìi mōnni kédeè kòo kuō bekperibè bèè do kùo o cice wèè do tú be kóo kpààti.

⁶ Ò me nyí nkùo bèè do kùo o cice be bí, kéndōnnè tì wàrimè ti Yiè nKuyie nkuó pátìri Mōyiisi wàri dì

miεke. Kuyie ndo béimmu di miεke ke dò: Bè báá kuò debire cice debire yei nkpréí, bè me mbáá kuò debire de cice yei nkpréí. Bá wè ò dò nkékú o yei nkpréí nke.

⁷ Weè Amasia do poté Edəmmu kəbe kubiriku bè tu kù kukókébiriku ku miεke, kékuò benitibè tekoupiríítè (10000). Mudòò tēmù mamù miεke kòo fietε Sedaa èi ké dì yu ke dò: Yoketεedi, kè de kó diyètiri kpaá bo nè yíenní.

⁸ Mὲmme Amasia tōmmè kè bèe náké Isidayεeribe kóo kpààti Yoakasi bire Soasi Yeu yaàbire ke dò: Amasia tu a kətoo kè dí yááké ditəbè.

⁹ Kè Sudaa kəbe kóo kpààti Soasii bè tḗnné ke dò: Ditāri Dimaa kó tipotì tii do nàké diyie marì Dimaa kó detedierè ke dò dèe tì duó nde kóo sapàà nkè tì puó nti kóo dapàà. Kè mupĩmpĩmmùu yènní Dimaa ké tì na kéũtiroo.

¹⁰ Ò béi mme kèdeè ke dò: N yému a namè Edəmmu kəbe mbe kè deè kó tefentè da bo. Né mbo a cī̀tè ke sántí amáà, báá dánté mudòò mùù yóó da dòò meyi nkénte kè bè da na f́ nnè Sudaa kəbe beməu.

¹¹ Amasia me nyí nyie. De mōnni kè Isidayεeribe kóo kpààti Soasi báátí kè bèe yááké betəbè Beti-Semesi Sudaa kəbe tenkè miεke.

¹² Kè Isidayεeribe na Sudaa kəbe, ke bèe cíété kékũũ mbe cēĩ.

¹³ Kè Isidayεeribe pĩ nSoasi bire Amasia Aasia yaàbire Sudaa kəbe kóo kpààti. Bè do ò pĩ mBeti-Semesi nwe kóò kōnnè o cie Sedisadεmmu, kəponte Sedisadεmmu èi kó kuduotí, ku okùmè bo ntùòke

mètìrì sikòusidé (200), kétúóté Efadaimmu kó dibòrì kéntò kétuàkenè kuduotí kéntímè kó dibòrì.

¹⁴ Kè bèe túóté ti Yiè nKuyie ncíètè kó mesò mmemòu nè timátì péítì nè tinentì tii kó dimàà bo te mièke nè dèè bo tekpààticíètè, kétúóténè bè pīrmú bè mudòò mièke kèwète kékònnè Sammarii.

¹⁵ Soasi kó medòòrìmè sòmmè ò dòò dèè kó dimàà, nè dikòmbùò ò do màke dì nè ò dokénè mèè botí Amasia Sudaa kàbe kóo kpààtì, dè wàrimu Isidayeeriβe kpààtibè dòòrìmè pátìri mièke.

¹⁶ Kòo kú kè bèe ò kūnné Sammarii Isidayeeriβe kpààtibè f̄tì. Kòo bire Sedoboammu sòtè o kpàtì.

¹⁷ Isidayeeriβe kóo kpààtì Yoakasi bire Soasi ku dìi m̀nnì kèdeè kè Sudaa kàbe kóo kpààtì Soasi bire Amasia nkpaá fòumu ke dò yebie ntepiítè nè yènùmmù.

¹⁸ Amasia dòòrìmè sòmmè wàrimu Sudaa kpààtibè dòòrìmè pátìri mièke.

¹⁹ Kè bèe dake ke bo ò bə nkòò pi Sedisademmu, kòo coké kékote Dakiisi kè bèe t̀nko benitibè kè bèe kè nhò kùò.

²⁰ Kè bèe ò t̀tótènnè sisēī kékonnènnì Sedisademmu, kòo kūnné o yembè f̄tì Dafiti èi mièke.

²¹ Kè Sudaa kàβεε túóté Asadia kédúò nkòo sòtè o cice kpàtì, dè do ś nhò màke yebie ntepiítè nè yèkuò ndi.

²² Weè do wète kémaá Edati èi ké dì t̀énné Sudaa kàβε o cice kũũ nkó dif̀nkúò.

Sedoboammu naámmè Isidayeeriβe kóo kpààtì

23 Sudaa kɔbe koo kpààti Soasi bire Amasia kpàti benni epíítè nè dinummurì ndi Soasi bire Sedoboammu naámmè Isidayeeribe koo kpààti kénto tikpàti ke dò yebie nsipísìnàà nè òmáà ke bo Sammarii,

24 kédòò ti Yiè nKuyie nyí dó dè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayeeribe mèè mièke.

25 Weè do wète kécouté Isidayeeribe tenké kétúóté Amati kénto kétuakenè Adaba. Kéndònnè ti Yiè nKuyie nylsidayeeribe tū nkù do ti nàkémè nè ku pããnáãnti náãntò Amitaii bire Sonaasi Kati-Efee eì kou nùù mièke.

26 Ti Yiè nKuyie ndo yà Isidayeeribe yo mmèè sémmè deummè mmè. Onìtì ténke do í kpaá bá omáà Isidayeeribe tenké wèè bo bè teennè.

27 Ti Yiè nKuyie ndo í dó Isidayeeribe bo kúmè kédeè kè be yètìrii kpánné ketenkè ìnkè, deè do te kè kùu duó nkè Soasi bire Sedoboammuu bè deeté.

28 Sedoboammu dɔ̀rìmè sɔ̀mmè ò dɔ̀ò dèè kó òmáà, nè dikòmbùò ò do mɔ̀ke di nè ò doké mèè botí ke wète ke fiète Damaasi nè Amati ekè ke yè ténké Isidayeeribe, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dɔ̀rìmè pátìri mièke.

29 Kòo kú kè bèè ò kùnné Sammarii Isidayeeribe kpààtibè fòti, kòo bire Sakarii sɔ̀oté o kpàti.

15

*Asadia naámmè Sudaa kɔbe koo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 26:3-4, 21-23)*

1 Isidayεεribe kóo kpààti Sedoboammu kpàti benni sipísidé nè diyiénni miεke nke Amasia bire Asadia naámmè Suda kabe kóo kpààti.

2 Ò do yóó di tikpàti ke moke yebie ntepitè nè yèkuò ndi kèntò tikpàti ke dà yebie nsipísìnùmmù nè yèdéé ke bo Sedisadεmmu. O yó yètìrì do tú: Yekodiyauu nwe Sedisadεmmu εì kou.

3 Kòo ndòari ti Yiè nKuyie ndó dè o cice Amasia do dòrìmè.

4 Kè yetòrè né nkpaá bo kè benitibè feu iwūò ke tuò ntihúúnti ye ìnkè.

5 Kè ti Yiè nKuyie nhò poté kòo muoke tikònti kè bèe ò cànné kòo mbo omáà borè kòo bire Yotammu weè mbaké tekpààticfètè ke ni benitibè, kòo mme ndò nke yàa kúnè.

6 Asadia dòrìmè sòmme ò dòò dèé kó dimàà dè wàrimu Suda kpààtibè dòrìmè pátiri miεke.

7 Kòo kú kè bèe ò kúnné o yembè fòti Dafiti εì miεke. Kòo bire Yotammuu sòoté tikpàti.

Sakarii naámmè Isidayεεribe kóo kpààti

8 Suda kabe kóo kpààti Asadia kpàti benni sipísitàãti nè diniínni miεke nke Sedoboammu bire Sakarii naámmè Isidayεεribe kóo kpààti kèntò tikpàti ke dà betààbè bèkuò ke bo Sammarii.

9 Kòo ndòari ti Yiè nKuyie nyí dó dè o yembè do dòrìmè, ò í nyóu meyei nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayεεribe mèè miεke.

10 Kè Yabesi bire Sadummuu cómmú ke bo ò bo. Mèmmè kóo ò poté Ibedεmmu εì kékuò, kéfiete tikpàti.

11 Sakarii kó tináànti sònti wàrimu Isidayεεribe kpààtibè dòrìmè pátiri miεke.

ĩnkè mēdítìbii nsipísìnùmmù ké dè wēnné kéduó nhAsidii kóo kpààtì kòo bè yóu kéwēte.

21 Mēnnaemmu dṑrìmè sōmmē ò dṑ dèè kó dimàà dè wārimu Isidayēeribe kpààtìbè dṑrìmè pátìri miēke.

22 Kè Mēnnaemmu ku, kòo bire Pekayaa sōtè o kpàtì.

Pekayaa naámmè Isidayēeribe kóo kpààtì

23 Sudaa kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìnùmmù kperi miēke nke Mēnnaemmu bire Pekayaa naámmè Isidayēeribe kóo kpààtì kēntò tikpàtì ke dṑ yēbie nyèdèè ke bo Sammarii.

24 Kòo dṑ ti Yìè nKuyie nyí dṑ dè ò í nyóu mēyēi nNebati bire Sedoboammu do tanné Isidayēeribe mēè miēke.

25 Mēmmē Demadia bire Pekaa wèè tōu o kpà̀rìntì, kòo cómmú ke bo ò bō, kòo mbo Sammarii tēkpà̀tìc̣f̣èè kó kudieku makù, kòo ò poté kékuō, kékuōnè Adikōbu nè Adiyee, kēnēinè Kadaadi èi kōbe sipísìnùmmù, ò me nhò kùō kēfietē tikpàtì.

26 Pekayaa borimē sōmmē wārimu Isidayēeribe kpààtìbè dṑrìmè pátìri miēke.

Pekaa naámmè Isidayēeribe kóo kpààtì

27 Sudaa kōbe kóo kpààtì Asadia kpàtì benni sipísìnùmmù nè didérìnnì miēke nke Demadia bire, Pekaa naámmè Isidayēeribe kóo kpààtì kēntò tikpàtì ke dṑ yēbie nsipísídé ke bo Sammarii.

28 Kòo dṑ ti Yìè nKuyie nyí dṑ dè, ò í nyóu mēyēi Nēbati bire Sedoboammu do tanné Isidayēeribe mēè miēke.

²⁹ Isidayeeribe kóo kpààti Pekaa kpàti mieke nke Tekadati-Fadasaa Asidii kóo kpààti bè domè káfiete Nefutadii tenkè kemou: Iyṣṣ nè Abedi-Beti-Maaka nè Yannṓa nè Kedesi nè Asṓa nè yehékè dienyè Kadaadi nè Kadidee, kérémmú benìtibè kékònnè Asidii.

³⁰ Kè Edaa bire Osee cómmú ke bo bo nDemadia bire Pekaa kóo poté kékuṓ, káfiete tikpàti.

³¹ Pekaa dṓ̀rìmè sṓmmè ò dṓ̀ dèè kó dimàà dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dṓ̀rìmè pátiri mieke.

*Yotammu naámmè Sudaa kṓbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 27:1-3,7-9)*

³² Isidayeeribe kpààti Demadia kpàti benni déri mieke nke Osiasi bire Yotammu naámmè Sudaa kṓbe kóo kpààti.

³³ Ò do yóo di tikpàti ke mṓke yebie nsipísidé nè yè̀nùmmù ndi, kéntṓ tikpàti ke dṓ yebie ntépíítè nè yè̀kuṓ ke bo Sedisadèmmu. O yṣ do tú Sadaki kóo sapàà nwe kòo yètìrì tu Yedusaa.

³⁴ Kòo dṓ̀ ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tū̀nne o cice Osiasi borime mme weti weti.

³⁵ Kè yetṓ̀rè né nkpaá bo, kè benìtibè feu iwūṣ ke tuṓ ntihúúnti ye borè.

Weè do keuté ti Yiè nKuyie ncíètè kó dibòrì bè tu dì Dibòrì dièrì.

³⁶ Yotammu dṓ̀rìmè sṓmmè, ò dṓ̀ dèè kó dimàà, dè wàrimu Isidayeeribe kpààtibè dṓ̀rìmè pátiri mieke.

³⁷ Dè kó yemṓ̀rè mieke nke ti Yiè nKuyie nduómmè kè Sidii kóo kpààti Desinni nè Demadia bire Pekaa Isidayeeribe kóo kpààti kè bè bo dokénè Sudaa kṓbe.

³⁸ Kè Yotammuu kú kè bèè ò kū̀nnè o yembè fṓti Dafiti èi mieke. Kòo bire Aasii sṓtè o kpàti.

16

*Aasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 28:1-27)*

¹ Demadia bire Pekaa kpàti benni tepíítè nè diyiénni mieke nke Yotammu bire Aasi naámmè Sudaa kòbe kóo kpààti.

² Aasi do yóó di tikpàti ke mòke yebie nsipísidé ndi kéntò tikpàti ke dò yebie ntepiítè nè yèkuò ke bo Sedisademmu, bá ò í ndòori ti Yiè nKuyie ndó dè, ò í ntũnne o yàari Dafiti kó meborime.

³ Ò do tũnne Isidayeeriibe kpààtibè borime mme kèféúténè ketíke o bire kétuò, ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì ké bè kànnè, ì do dòori ì sòke botí.

⁴ Kòo nkòu iwũò ke tuò ntihúúnti yetàrè ìnkè nè detie nyò.

⁵ Mèmmè Sidii kóo kpààti Desinni nè Demadia bire Pekaa Isidayeeriibe kóo kpààti bè domè Sedisademmu èi ké dì pì, bè me nyí ndi na.

⁶ Dii mònni dimàà mieke nke Sidii kóo kpààti ténémè Edømmu kòbe be èi Edaa, kèbeti Sudaa kòbe di mieke, kè Edømmu kòbe di ta ke bo nè yíenní.

⁷ De mònni kè Aasii tó nkè bèe náké Asidii kóo kpààti Tekadati-Fadasaa ke dò Sidii kóo kpààti nè Isidayeeriibe kou beè do mí nha bire, a kóo tónti, kè n tu á kòtení ké n deeté.

⁸ Ò me nyí kétúóté timàti péiti nè mesò nnè dèè bo ti Yiè nKuyie ncíètè kó ditou mieke nè dèè bo tekpàaticíètè mieke kéduónko Asidii kóo kpààti ke dò wè ò pāmu.

⁹ Kè Asidii kóo kpààti yie nkékte kèdo Damaasi èi ké dì pònte kèpímmú di nìtibè kékònnè Kiidi, kèkuò okpààti Desinni.

10 Dε κό difōnkúò kòo kpààti Aasii kαte Damaasi ke bo yà Asidii kóo kpààti Tekadati-Fadasaa. Mem̄me ò yàmè diwũṣtònni dìi bo Damaasi kέwāri di dòm̄mè weti weti, kέduónko ikuó niùti Udii wèè bo Sedisadεmmu.

11 Kòo maá diwũṣtònni kè di ndò nhokpààti Aasi ò duōnni itié nDamaasi ke yē nwè di maá kè di ndòm̄mè, kέ di maá kέdeè bá okpààti Aasi mu nyí kònko.

12 Kòo íté Damaasi kέkònko kέyà diwũṣtònni kέdeke di ìnkè,

13 kέféúté o ḡfε kέtuṵ nkέtuōnnè tihúúnti nè muyuo nke cóu mmenaà mbè tu mè diféè mu ìnkè kémíété diwũṣtònni iwũṣ ò fié ì metaummè kpɛyi i kó meyĩ,

14 kέtúóté disṵwũṣ kó diwũṣtònni dìi bo ti Yiè nKuyie nciētè ìkè kέkαte kέ di cònné diwũṣtònni pànni bakù yóu bíékè,

15 kέdeè kénáké ikuó niùti Udii ke dò: Diwũṣtònni dieri ìnkè nke a yó ntuòm̄mè di feu ìi wũṣ dikūnweñni nè kuyuo ku, okpààti kó iwũṣ nè o kó yepārè nè kubotí kó iwũṣ nè ku kó yepārè, muyuo nkɛyε nè diféè bè ḡṣ yṵṵε wè yepārè ìnkè. A ní yóo di mmíété iwũṣ di kù feu ì kó meyĩ, kè disṵwũṣ kó diwũṣtònni dii, m̄i yó nyé di kpɛti.

16 Kè ikuó niùti Udii dṵṵ okpààti Aasi ò nàké ti tímṵu.

17 Dε κό difōnkúò kòo kpààti Aasii kέké sinaasēi bè do dṵṵ s̄i kó tifènti Kuyie nciētè kpéi si kó yetàrè kέdei yebo yèè còmmú s̄i ìnkè, kέcōnté disṵwũṣ kó kunankú diekù isṵmátinàðke kṵku, kέ kù ìnné ketenkè bè cè kè nè yetárè,

18 κέρωντε diwũstònni Kuyie nciētè okpààti do d̄aunko dè o kpààtikàrì kékpetínné okpààti kó dibòrì.

19 Aasi d̄aòrìmè s̄omme ò d̄ò m̄è kó dimàà dè w̄arimu Sudaà kpààtibè d̄aòrìmè pátíri miεε.

20 K̄o kú kè bèε ò k̄unné o yembè f̄oti Dafiti εì miεε, k̄o bire Esekiasii s̄oaté o kpàti.

17

Osee naámmè Isidayεeribe kóo kpàti

1 Sudaà kóo kpàti Aasi kpàti benni t̄epítè nè didérì miεε nke Edaa bire Osee naámmè Isidayεeribe kóo kpàti, k̄énto tikpàti ke d̄ò yebie nyèwei ke bo Sammarii,

2 kédòò ti Yiè nKuyie nyí d̄ò dè ò né í ntùòke Isidayεeribe kpààtibè bèè ò niiténè ke di tikpàti.

3 Dε m̄ònni kè Asidii kóo kpàti Sadimanasaa k̄at̄ení k̄édo Osee kóò na, k̄òò ò bàúté k̄é nhò yietì d̄ampòò.

4 K̄é Asidii kóo kpàti banté Osee dammùmè o c̄ĩ nyi, ò s̄ó ndiì m̄ònni Osee t̄õ mbenìtibè Saii εì Esibiti kóo kpàti borè. Ò me nyí yietì dε benni Asidii kóo kpàti d̄ampòò ò ò nhò yietì m̄è botí yebie nteyè. M̄em̄me Asidii kóo kpàti duómmè kè bèε p̄ĩ nhOsee k̄éboú m̄εf̄imme kékpetínné.

5 K̄é Asidii k̄oβεε íté k̄épité k̄etenkè kem̄ou, k̄ék̄ote k̄épi Sammarii εì k̄é ndi pi ke d̄ò yebie nyèt̄aati.

6 Osee kpàti benni w̄éinnì miεε nke Asidii kóo kpàti namè Sammarii k̄ép̄immú benìtibè k̄ékònnè Asidii k̄é bè k̄ànnε Adaa εì nè Ab̄oò kó m̄p̄éemmè Kos̄ã temp̄ε nnè Medii ekè.

Dèè te kè Isidayeeribe kpààtiyuu pònte

⁷ Isidayeeribe yete mɛ̀ɛ̀ kpéi mbe Yiè nKuyie nkùù bɛ̀ dɛ̀nnɛ̀ní Esibiti miɛ̀ke ke dɔ̀ dɔ̀ mɛ̀yɛi ndɛ̀ te kè tii mbè tù̀ðkení. Kuyie ndo bɛ̀ fiètenè Esibiti kóo kpààti nwe kè bɛ̀ dɛ̀nne kè bɛ̀ kù yóu kɛ́fíé yebòkè.

⁸ Bè do tũ̀nne ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì kè bɛ̀ kànnɛ̀ i borime mme,

⁹ kéndɔ̀ri ti Yiè nKuyie nyɛ̀ mbè báá dɔ̀ dɛ̀ kémaá yetòrè yehèkè yemou miɛ̀ke kɛ́túóté bɛ̀è bàa dihei be kó yetuo kɛ́ntɔ̀ kɛ́tuakɛ̀nè yehèkè diɛ̀yè iduotí fité yè,

¹⁰ kɛ́fííkú yetárè, kɛ́fííkú itedéi sitáá simou ìnkè nè yeteyo yemou.

¹¹ Kè bɛ̀ nfeu iwũ̀ɔ̀ yetòrè ibotí ti Yiè nKuyie ndo bèti ì kè bɛ̀ kànnɛ̀, ì do dɔ̀rìmè, kédɔ̀ dɛ̀è í wenni kè ti Yiè nKuyie miɛ̀kɛ̀ bɛ̀ yè.

¹² Bè do feu yebòkè nyɛ̀ ti Yiè nKuyie mme ndo bɛ̀ nàkɛ̀mu ke dɔ̀ bɛ̀ báá dɔ̀ dɛ̀ kó kubotí.

¹³ Ti Yiè nKuyie ndo duó nkè ku pããnáànti náam̀bè bɛ̀ caummu weti weti bembɛ̀ Isidayeeribe nè Sudaa kɔ̀be kè bɛ̀ náké ke dɔ̀: Ceetenè kɛ́yóu di yei nkétũ̀nne n tannò nè n tié nnè n kuó n duó nkè m pããnáànti náam̀bè bemou duó ndè di yembè.

¹⁴ Bè mɛ̀ nyí nyie, kè bɛ̀ kpré nkũ̀nne be to kè dɛ̀ pɛ̀ɛ̀tɛ̀ be yembè do kpré nkũ̀nne mɛ̀è botí be kpreye, kè bɛ̀ yete ti Yiè nKuyie nkpeti.

¹⁵ Bè dootóo ti Yiè nKuyie nkuó nyi nè metaummè kù do dɔ̀nè mɛ̀ be yembè nè kù do bɛ̀ náké yèè tannò, ke tũ̀nne detetirè kpre, ke naá mbe mómmambɛ̀ detetirè. Bè tũ̀nne ibotí tɛ̀i kó mɛ̀borime mme Kuyie ndo yɛ̀ mbè báá tũ̀nne mɛ̀.

¹⁶ Bè do dootóomu ti Yiè nKuyie ntannò páíí, kédɔ̀ isɔ̀mátinààke ìdél kɛ́fíí nkutedóu kɛ̀nninku ke dɔ̀ ndiyiè nè otànkù nè siwãã ke feu iwũ̀ɔ̀ dibòò Baadi.

17 Ke tuò mbe bí initidaaì nè initipòì ke pãũ ke dɔɔri munitinòntõmmú, kédúó mbemàà meyei ndòòrìmù miεke, kè ti Yiè nKuyie mmieκεε bè yè.

18 Ke mènκεε bè yè mediè nkè kùu bè kei nku borè kè dè nkpaá Sudaa botí kòbe máà ndi.

19 Weè Sudaa kòbe múnke í ntũnne ti Yiè nKuyie ntannò, kètũnne Isidayεeribe do mòke mètè mantímè be kó dikpààtiyuu miεke.

20 Nè de kpéi nkè ti Yiè nKuyie ndootóo Isidayεeribe bemòu ké bè ànné ifei, kédúó nkè ibotí tɛi bè na kénfekù be kπεε, kè kùu bè kei nku ìkè.

21 Ti Yiè nKuyie nkuù do bè toté kédεite Isidayεeribe kécánnénè Dafiti kó tɛcĩtètè, kè Isidayεeribeε pĩ nNabati bire Sedoboammu tikpàti, kòo fétinne Isidayεeribe ké bè tanné meyei ndiemè miεke.

22 Kè Isidayεeribe ntũ nSedoboammu do dòò mèè yei, bè í mmè yóu.

23 Kè ti Yiè nKuyie nYaá mbè keinnè ku borè kéndònnè kù do tì nàkémè nè ku pãánaàntì náam̀bè nò miεke. Mèmmè kù bè cíemmè ku tenkè ìnkè kè bèε kòte Asidii ke ke mbo nè yíenní.

Kuyie ndènnemè Isidayεeribe kè ibotí tɛi kari be tenkè

24 Kè Asidii kóo kpààtì duó nkè Babidònni kòbe nè Kutaa kòbe nè Awa kòbe nè Amati kòbe nè Sefawayimmu kòbe kè bèε kòtení kémbo Sammarii kó yehékè miεke kéfiete Isidayεeribe ekè bè do bo yè Sammarii kémbo.

25 Bè kàri d̀i m̀onnì de kó yehékè miεke ke í ntũ nti Yiè nKuyie nkè kùu duó nkè yecìrìcìrè mbè pĩ.

26 Kè bèè tō nkè bèè náké Asidii kóo kpààtì ke dò: A tō bèè nìtìbè ke kànnè Sammarii bè í yé bè bàámmè Kuyie deè te kè kù duònní yecirícirè kè yè bè pīī.

27 De m̀̀nnì kè Asidii kóo kpààtì duó ndinùù ke dò: Túóténè m pī́m̀m̀nì bèè nìtìbè Sammarii be mièke Kuyie nkuó nùtì m̀̀u kòò tḗǹǹo kóo nkè bo ké bè benke bè bàámmè Kuyie.

28 M̀̀m̀m̀e kè bèè deite tí Yìè nKuyie nkuó nùbè mièke òm̀̀u kédúónko kòo mbo Betēdi ke bè benkú bè bàámmè Kuyie.

29 Bá kùù botí kù do d̀̀ò tḕb̀ò̀tḕnkaanìtè nte ḱfíí nyetuo bè do maá yè Sammarii kó yet̀̀r̀è ye mièke. Bá kùù botí kù do m̀̀e nd̀̀ò ku èi kù bo dùì mièke.

30 Kè Babid̀̀nnì k̀̀be m̀̀m̀ke be kpete kè tḗ tú Suk̀̀ti-Benǹ̀ti, kè Kuta èi k̀̀be kpete ntú Nēdikadi, kè Amati èi k̀̀be kpete tú Asimati.

31 Kè Awa èi k̀̀be kpesi tú Nibasi nè Taditaki, kè Sefawayimmu èi k̀̀be kpesi ntú Adadamadeki nè Annammedeki, kè bè s̀̀i k̀̀ù ibí ke tuò.

32 Kè bè ntũ mbake ti Yìè nKuyie nke né waá mbe botí mièke ikuó nùbè bèè yó mbo bè maá yèè tuo ke pī́ m̀̀m̀ub̀̀ò̀t̀̀m̀m̀ú nè be kpéí.

33 Kè bè ntũ nti Yìè nKuyie nke feunè be b̀̀k̀è bè do yè feu m̀̀èè botí be cie bè do boní kè, kè bè bè t̀̀ǹí.

34 Nè yíennì bè kpaá tũ m̀̀m̀è mantímè, bè í tũ nti Yìè nKuyie nséi bè m̀̀e nyí tũ mbe kó ikuó, bè m̀̀e nyí tũ nti Yìè nKuyie nkuó kù do duó nyi Sak̀̀bu bí, kù do yu ì ke d̀̀ò Isidayēribe.

35 Ti Yìè nKuyie ndo bè d̀̀ò̀ǹè metaummè m̀̀m̀e ké bè náké ku nùù ke dò: Di bá m̀̀m̀ke yeb̀̀k̀è, di bá nninku ye ìk̀è, di bá nyè d̀̀áú ndi m̀̀e mbá nyè feu iwũ̃.

36 Di dò nkémbáá mmí ndi Yiè nKuyie nku, mí nwèè di dènnení Esibiti nè muwērímú. Di dò nkéndé mīi mǎà ndi, ke nni ntū nke n feu iwũɔ.

37 Dí mpī n di nàké tì nè n tié, nnè n tannò nè n kuó ké ndè tū nsáà, di báá fíé yebókè.

38 Di báá yè mmetaummè n di dònè mè, kéfíé yebókè.

39 Di ntū mmí ndi Yiè nKuyie m mǎà ndi kè nní ndi dɛɛrí nè di dootitǎbè.

40 Bè me nyí nyie nkè bè baa nkpaá ke tū mbè do mǎke mètè mantímè nè dimònnì.

41 Mémme kè bè ntū nti Yiè nKuyie nke feunè yebókè, kè be bíi me nsɔtè nè be yaàbíó. Ke me ndɔəri nè yíenní.

18

Esekiasi naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààti (Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 29:1-2. 31:1)

1 Isidayɛɛribɛ kpààti Edaa birɛ Osee kpàti benni tǎánnì mieke nke Aasi birɛ Esekiasi naámmè Sudaa kɔbe kóo kpààti.

2 Ò do yóó di tikpàti ke mǎke yɛbie nsipísidé nè yènùmmù ndi, kɛntɔ tikpàti ke dò yɛbie nsipísidé nè yèwɛi ke bo Sedisadɛmmu. Sakarii birɛ Abi wèè do tú o yǎ.

3 Kòo ndɔəri ti Yiè nKuyie ndó dè o yààrì Dafiti do dǎàrimè sósó.

4 Wèè do pùɔ nyɛtǎrè kɛpuɔ nsitenkaanì kékǎũ Asedaa kutedǎú kɛbóké fɛsɔmátìwààfè Mɔyiisi do dǎò fè, Isidayɛɛribɛ do kpaá ke fè tùmumu nti-húúnti kɛtúɔkenní de mǎnnì, kè bè fè yu ke tú fɛsɔmátìwààfè.

5 Esekiasi do dómu mediè ti Yiè nKuyie ny-Isidayεεriβε tũ nkù kέpεēté Sudaa kpààtibè sòmbe, bèè ò niiténè nè bèè ò tũnní.

6 Kòo ntaunè ti Yiè nKuyie nweti weti, ò í nkù yaténè kéntũ nKuyie ntannò kù do duó nyè Mòyiisi.

7 Kè ti Yiè nKuyie nni nhò bonè kòò d̄ori dè demou yie. Kòo yete Asidii kóo kpààti kp̄eti ke ténke í nhò bùs.

8 Weè do poté Fidisitēēβε kέfietε be tenkè kétúóté bèè baα dihei be kó yetuo kénto kέtuαkenè yehekè iduotí fité yè.

Sidii kóo kpààti Sadimanasaa pimè Sammarii

9 Sudaa k̄βε kóo kpààti Esekiasi kp̄ati benni naannì miεke nke Isidayεεriβε kóo kpààti Edaα birε Osee kó tikp̄ati benni yiénnì miεke d̄o nke, Asidii kóo kpààti Sadimanasaa domè Sammarii εi kέ di pi.

10 Kè dè mm̄ake yeβie nyètāāti kòo di na ke s̄s̄ nhEsekiasi bo o kp̄ati benni kuónnì, kè Isidayεεriβε kóo kpààti Osee bo o kp̄ati benni weínnì. De benni ndi bè p̄ntemè Sammarii.

11 M̄em̄ε Asidii kóo kpààti p̄ĩrm̄úm̄ε Isidayεεriβε kέk̄onnè Asidii kέ bè k̄anne Adaa, Ab̄o kó mp̄émm̄ε Kosā temp̄ē nnè Medii ekè.

12 Bè do í yie mm̄è k̄p̄éi nke ti Yiè nKuyie nn̄aant̄i, kέt̄t̄ε m̄etaumm̄ε kù do n̄aké t̄i kó dim̄à ku kóo t̄ōnt̄i Mòyiisi bè do í k̄énté t̄imat̄i, bè me nyí nyie nke d̄ò t̄imat̄i.

Asidii kóo kpààti Sānsedibu domè Sudaa k̄βε tenkè

(Wénté Esaii 36:1 nè 2 Bekpààtibè t̄ōmmú 32:1)

13 Sudaa kɔbe koo kpààti Esekiasi kpàti benni tɛpíitè nè dinaanni miɛke nke Asidii koo kpààti Sãnsedibu domè Sudaa ekè iduotí fité yè ké yè fiète.

14 De m̀nni kè Sudaa kɔbe koo kpààti t̃ mbenitibè Dakiisi eì kè b̀e náké Asidii koo kpààti ke d̀: Okpààti tu ò cààr̀mu a ò yóu ke t̃nke báá ò dokénè, k̀a ò beke t̀, ò yóó t̀ d̀̀mu.

Kè Asidi koo kpààti d̀, ẁe ò duó ntimáti péiti cidóòbè sikɔupísìwei (9000), m̀sɔ̀ ncidóòbè sikɔusìwei (900).

15 Kè Esekiasii túóté timáti péiti t̀ do bo ti Yiè nKuyie ncíètè kó ditɔu miɛke nè tekpààticíètè miɛke tim̀u.

16 Kòo p̀nte ti Yiè nKuyie ncíètè kó yecàkè kédate m̀sɔ̀ nwenwe Esekiasi o m̀mmuɔ̀ nhò do dànnemè tidabɛt̀ t̀ p̃nnè yecàkè. Kòo d̀ duó ndem̀u Asidii koo kpààti.

Ẁe ni Senakedibè ããp̀mbè náké t̀

(Ẁnté Esaii 36:2-22 nè 2 Bekpààtibè t̃mmú 32:9-16)

17 Kè Asidii koo kpààti mbo Dakiisi kédɛite ẁe baké o kó fehããp̀nnafe nè ẁe baké tekpààticíètè, nè ẁe bàa wenwe okpààti o m̀mmuɔ̀, nè bɛhããp̀mbè péu, ké b̀ t̃nko Sedisademmu okpààti Esekiasi borè. Kè b̀e tuɔkoo kébáté kéntókéne diyaaáhútári kó kuce, menie mpũ̀ nkùù néce ke taà dihèi kubiriku.

18 B̀ de mbo ke d̀ b̀ d́ ḱyà okpààti kè Idikiya bire Ediakimmu ẁe kòtí tekpààticíètè miɛke kè weè né ỳnní nè Sebuna opátíwããt̀ nè Asafu bire Soaa ẁe t̀u dihèi kó yepáte.

19 Wèè baké fehããpònnafe kòo bè nàké ke dò: Nákénè okpààti Esekiasi ke dò okpààti diewè Asidii kóo kpààti tu ti da beke ke dò: A tá ba ke kari?

20 Yáà a yèmmè dò ntinãànti detetirè kpèti tú itié nyi nè dikãmbùò a kpéí nkàa bo ò dòkénè? Yáà a yèmmè naatinè we, kàa dàátí ke yete wenwe Asidii kóo kpààti kpèti?

21 Ò tu ò yému ke dò nha yèmmè naatinè Esibiti nwe a né í yé ke dò nhEsibiti dò ndipènni dii pònte dìndi, kè wèè di pī ndii ò kòute. Esibiti kóo kpààti me ndòari bèè ò duó mbe yèmmè.

22 Kè dè yèmmè di bo yí di yèmmè naatinè di Yiè nKuyie ndi tũ nkù dè né í tú kuù kó yetòrè nye nè yewũõtòrè Esekiasi pùømmè o mómumu nke nàké Sudaà kòbe nè Sedisadèmmu kòbe ke tú bè nfeu be wũò diwũõtònni dii bo Sedisadèmmu mǎà?

23 Kàa yèmmè dò nnè n cice Asidii kóo kpààti di mà, a dò fíéú! Kòo da duó nsisēi sikòupísidé (2000) kè nsà kàa bo pété bèè bo sì dèke!

24 A í yóó na kébaao n kóo kpààti kó betòmbè mièke bá omáà bá ketíke wèè tu osámòpòu be mièke. Kàa yèmmè né naatinè Esibiti yóó da duómmè sisēi nè si dèèbè!

25 Di yèmmè dò nhò kàtení nè omáà ndi ke bo pònte di nheì bá di Yiè nKuyie nyí dǎàà? Kuù ò nàké ke tú ò dò nké di pònte.

26 De mònni Idikiya birè Ediakimmu nè Sebunaa nè Soaa, kè bèe nàké wèè ni Asidii kó fehããpònnafe ke dò: Ti da báámmu nti náánnè Aramu èi kòbe kó tinãànti, bèè bo kuduotí ìnkè kè bè bá nyo.

27 Wèè baké Asidii kó behããpòmbè kòo dò: N kóo kpààti í n tǒnní kè m bo tì nàké fǒ nnè a kóo kpààti

díi máà. Ò pètinke n tǒnní kè m̀ bo tì nàké benìtibè m̀be bèè bo kuduotí ìnkè, díndi nè bè, di yóó di di míntì káyà di yéńkúmè.

28 Μεμμε wèè ni Asidii kó fehããpònnafè ò còrmúmè kèpĩèké nè Sudaa kòbe kó tináaṅtì ke d̀: Kénténè Asidii kóo kpààtì diewè tu mù:

29 Ò tu Esekiasi báá benné kè ndi sóu nhò í yóó na kè di fietè o n̄ou mièke.

30 Esekiasi bá ndi sóu nke tú di duó ndi yèmmè di Yiè nKuyie nkè kù yóó di deeté. Bá Asidii kòbe báá p̄onte dihei.

31 Asidii kóo kpààtì tu dí báá yie nhEsekiasi kp̄eti, di taunnè wenwe Asidii kóo kpààtì, kè d̄e yie nkè di nyo mbá wè o paku kó tidiiti ke cáá f̄inyĩ nè fikíè de be ke ȳ mbá wè o binte niè,

32 ke kèmmúnè ò bo tuak̄enímè kè di túóté kékònnè kékanne dihei dùì d̄onnè di kp̄eri, kè tidiiti nè detie mbè tu dè f̄inyĩ nè bè tu dè odif̄iè bè dii d̄èè be mekosààmè kè dè bo, kè mecekùò mmúnke bo di mièke, kè dí mbo deborè ke báá kù diè nd̄etetirè. Di báá kénté Esekiasi di náá ntì ke tú Kuyie nyóó di deeté. Ò di f̄ètinkomu.

33 Yehèkè t̄eyè kó yebòkè na ke bè deeté kè Asidii kóo kpààtì í bè p̄ínnáà?

34 Amati nè Adipadi kó yebòkè bore? Sefadifaimmu nè Enaa nè Iwa de kp̄eyè bore? Yè deeté Sammarii kòbe kòò í bè naà?

35 Ɔndi èi kó dibòò na ke deeté di kó ketenkè kòò kè yóu kè di Yiè nKuyie nné bo na kéd̄eeté Sedisad̄emmu?

36 Kè bè ndò nkáré bá òmòù í mbè t̄énné t̄imatì. Ke yé okpààtì Esekiasi do bè nàkémè ke tú bè báá ò t̄énné

tìmatì.

³⁷ Kè Ikidiya bire Ediakimmu wèè kòtí tekpààticīètè nè opátíwāàtì Sebuna nè Asafu bire Soaa wèè tau dihei kó yepáte kè bèe kērí be yààtì kēwētoo Esekiasi borè, kóò nàké wèè baké Asidii kó fehããpònnafe ò bè nàké tì.

19

Esekiasi beémmè Kuyie mpããnáàntì náàntò Esaii o kpeti

(Wénté Esaii 37:1-7)

¹ Okpààtì Esekiasi ti kèè diì mònñi kòo yèmmèe caàrè kòo kērí o yààtì ke dáátí kufòòtònkù kéntati ti Yiè nKuyie ncīètè,

² kētō nhEdiakimmu wèè kòtí tekpààticīètè nè o pátíwāàtì Sebuna nè ikuús niùbè bèè tu bekótíbè ke dò bè ndáátí tifòòtòntì kékote Amoti bire Esaii Kuyie mpããnáàntì náàntò borè.

³ Kóò nàké ke dò: Okpààtì Esekiasi tu tí da nàké ke dò: Yíe nkó diyìe tu meyeñcaàrìmè kperi ndi, ti pakému, Kuyie nkuù ti poté ke ti di ifei. Ti kperè dònñè kupèitèyonku ãã íté mèmme onitipòkù kè muwērímú né ò dònté ò bo nòrímè kè debirèe yènní.

⁴ Kè dè naati ti Yiè nKuyie nha tũ nkù bo nkeè Asidii kóo kpààtì tōnní wèè ni o ããpòmbè, kòo kù sãmímú mèè botí ke bo ò poté yesáãmbè ò kù sãmímú yèè kpéí. A né kù bàntè ku kòbe bèe kpaá be kpéí.

⁵ Kòo kpààtì Esekiasi kó yetōrèe tuokoo Esaii borè.

⁶ Kòo yè nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu dí nàké okpààtì Esekiasi ke dò o kãm̀b̀ù̀à̀tì bá nduò ò kèè tìi

náàntì nè yēsáàmbè Asidii kóo kpààtì tǎnní kè bè kù sǎm̀m̀ú yè kpéí.

⁷ Ti Yiè nKuyie ntu kuù móm̃m̃onku yóó ò ãnné meyèmmè m̀èè bo nte kòo keè tináàntì matì kékò nho cie kè kùu duó nkè bèè kè nhò kùo.

Asidii kóo kpààtì wàri dìi pátiri ke bo donné Sedisademmu kòbe kòmbùàti

(Wénté Esaii 37:8-13 nè 2 Bekpààtìbè tǔmmú 32:17)

⁸ Mèmmè wèè ni Asidii kó behǎǎpòmbè ò kèèmmè Asidii kóo kpààtì ìtémè Dakiiisi ke kòte ke do Dibuna mudoò, kòo ke nhò sǎntóo.

⁹ Asidii kóo kpààtì do kèè Etiopii kóo kpààtì Tiidakaa kàriní m̀èmmè ke bo ò do mudoò. Kòo yíé tǔ nke d̀ò bèè náké Esekiasi ke d̀ò:

¹⁰ Asidii kóo kpààtì tu ti da náké ke d̀ò: Kuyie nha duó nkù a yèmmè kù báá da souté kàa yèmmè ndò nhò í yóó pǎnte Sedisademmu.

¹¹ A móm̃muo nha kèèmu wenwe Asidii kóo kpààtì ò d̀òò d̀è yehékè teyè, ò yè kùòmè yemou páíí, kè f́ nyèmmè né d̀ò nkù bo da coonnaà?

¹² Kosǎà nè Anaa kperi nè Desefu kperi nè Eden-nibe bèè do bo Tedasaa de kó ibotí yembè ò kùo ì i bókè na ke ì deetáà?

¹³ Amati nè Adipadi nè Dayii nè Sefadifaimmu nè Enaa nè Ifa ye kpààtìbè bo de?

Esekiasi bántèmè Kuyie

(Wénté Esaii 37:14-20)

¹⁴ Kè Esekiasii cǔuté dipátiri yetǔrè nou mieke kékaa nkédeè kéta ti Yiè nKuyie ncǐtè kè dì pǐnte ti Yiè nKuyie nyìkè,

¹⁵ kè kù bántè ke d̀ò: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeeribe tũ nkù, f́ nwèè kàri a taummè tǔu beĩnkèmbàribè

fèntì ìnkè, fíṣṣ baké yekpààtìyọ yemou yèè bo ketenkè.
Fí nwèè dṣṣ ketenkè nè keìnkè.

¹⁶ Ti Yiè nKuyie n da báámmu kénté kékeè!
Sìnnéní káyà! A bomu fí nti Yiè nKuyie, keè
Sennakedibu da sáámmè.

¹⁷ Ti Yiè nKuyie! Mómumu nwe nhAsidii kó
bekpààtìbè dèèmè ibotí tèi kó yehékè yemou.

¹⁸ Ke cṣu mbe bṣatenkaanìi, benitìbè beè sì dṣṣ, sì
í da dṣnnè fí nKuyie. Sì tu ideí nyi nè yetárè.

¹⁹ Ti Yiè nKuyie nha ti deeténè Sennakedibu kè
dèe yie nkè ketenkè kó yekpààtìyọ yemouu banté fíṣṣ
tumè ti Yiè nKuyie nhamáà.

*Esaii nàkémè Esekiasi ò bànté Kuyie nkè kù ò t́́ríné
tì*

(Wénté Esaii 37:21-35)

²⁰ Mémme Amṣti biré Esaii tṣmmè ke bèe náké
Esekiasi ke dṣ: Ti Yiè nKuyie nyIsidayeribe tṣ
nkù tu kù kèemu a kù kuṣnnèmè Asidii kóo kpààtì
Sennakedibu kpéí.

²¹ Nte kù n nàké tì o kpéí:
Mí ndi Yiè nKuyie mmí tu:
Siyṣṣ kó desapùmbire da sènkèrìmu,
ke da daú ke da cokù,
kè Sedisademmu kó desapùmbire da cṣṣ.

²² Wenninwe a sàrmúmè?
Wenninwe a ommúmè?
Wenninwe a sèémmè fèṣṣnfè?
Kuyie nyIsidayeribe tṣ nkùà?

²³ A baa tṣnní a tṣrè kè yè sàrmú mí ndi Yiè nKuyie
nkùà?
Ke nàké ké tú a naasṣ kpeñni mèè kpéí nte kàa dèke
Dimaa tārì yómmè,

29 F́ nhEsekiasi, nte dèè yó ntú mēbenkùmè: Di mbenni di yóó di tidiiti tì ãnké tinti, dibenni terì kédì tididenti, dibenni tǎǎnnì kébuotí kékǒũ, kéfííkú detie mbè tu dè f́nyĩ kétǒũ de be.

30 De mǎnnì Sudaa kǎbe bèè bo nkpaá, be cǐe mbo ta ketenkè kè be bakεε peité yebe.

31 Sedisademmu nwe bèè bo yenté bè yètínímè Siyǒǒ tǎri ndi bè yètínímè ti Yiè nKuyie Mpakεdaa ti dǒ mēè kpéi nkè dè deu te, kòò yóó mē dǒd.

32 Kè tìi tukúnè Asidii kóo kpààti, nte ti Yiè nKuyie nnàké tì o kpéi. Kù tu ò í tati di nheì, ò báá di tǎũ ipie, ò me mbáá di do nè tidǎpìiti, yoo wèe ǎnné di duotí mutǎǎ nkéna kéta.

33 Mí ndi Yiè nKuyie mbéimmu ke tú ò í tati di nheì. Ò wèti ke bo poo nhò kèténí kùù ce nku kékònnè.

34 N yó nkǎnkému di nheì ké di dεεté n yètìrì kpéi nnè n kóo tǎntì Dafiti kpéi.

Sennakedibu yǐkεmè dikpànni ke kò

(Wénté Esaii 37:36-38 nè 2 Bekpààtibè tǎmmú 32:21-22)

35 De kó keyènkè kè ti Yiè nKuyie nkó ditǎnni kǎténí Asidii kǎbe kó dihǎǎpònkari, kékuo benitibè tekǎupíríitè nè sikǎupísini (18000). Kè dèe wenté kè bè nsǒ mbeçíríbè beè máà duó duó.

36 De mǎnnì kè Asidii kóo kpàati Sennakedibuu uuté o ǎǎpònkari kéité kékò nkémbò Ninifu.

37 Memεme ò tamè diyie mari o bǎð Nisidaki tou kéníní kú di ìikè, kòò bí Adadamadεki nè Sadetisεε, kè bèè ò kǒũ disiè kékuo kéçoké kéçote Adadati èi, kòò birε Eda-Adonnii sǎoté o kpàti.

20

*Esekiasi muakemè kè Kuyie nhò miékùnnè
(Wénté Esaii 38:1-8 nè 2 Bekpààtibè tōmmú 32:24)*

¹ Dε kó dimònni ndi Esekiasii muakemè kéduúnnè mukũũ nkè Kuyie mpããnaànti náãntò Amoti birε Esaii kote o borè, kòò nàké ke dò: Ti Yiè nKuyie ntú a tũntε a cĩètè kpeti, a í yóó foute a yóó kúmu.

² Kè Esekiasii tũntε o ìkè kécuó nkumarí, kékuúnnè ti Yiè nKuyie nke dò:

³ Áú! Ti Yiè nKuyie. N da báámmu, n kuó mmesémmè. A yémmu n da tũmmè nè n yèmmè memou ke dōori a dómè.

Ò me nyĩ kékuó.

⁴ Kè Esaii nkpaá ke mu nyí yè tekpààticĩètè kó kudànkù, kè ti Yiè nKuyie nhò béinnè ke dò:

⁵ Wēte kénáké n nìtibè kóo kpààti Esekiasi ke tú: N yē mmí ndi Yiè nKuyie nho yààri Dafiti do tũ nkù, n kèèmu ò n kuónnèmè ke yà o nōnniēti, ke yóó ò miékùnnε diyìè tǎánni yìè, kòo ta n cĩètè miεke.

⁶ M bo ò yìé yεbie ntepiítè nè yènùmmù, kòò deeté wenwe nè di nhèi, kè Asidii kóo kpààti báá dì na. N yó nkānkému di nhèi n yètìrì kpéi nnè n kóo tōnti Dafiti kpéi.

⁷ Kè Esaii dò, bèε nante fikíε kó yεbe kéwaare okpààti mō ndè, kòo miēté.

⁸ Dè do sǎ nhEsekiasi bekemu Esaii ò yóó yà mù kébanté ke dò ti Yiè nKuyie nyóó ò miékùnnε diyìè tǎánni yìè kòo wēte kéta ku cĩètè.

⁹ Kè Esaii dò: Nte a yóó yà dè kébanté ke dò nti Yiè nKuyie nyóó dōò kù béi ntì, medéè mbo tote

yeḍetìsàkè tepítè tēmè. A dó mèè keté de ììkàa kè de fōnkùò?

¹⁰ Kè Esekiasi dò: Dè í yòùnè mēḍéè mmè bo kété mē de ììkè, n dó mēè botí difōnkùò ndi.

¹¹ Mēmme Esaii bàntēmè ti Yiè nKuyie nkè mēḍéè mbotire kētuoke yeḍetìsàkè tepítè.

*Esekiasi cōutēmè Babidōnni kó yeheikēntōrè
(Wénté Esaii 39)*

¹² De kó yemàrè miēke nke Babidōnni kóo kpààti Badadanni birē Medodaki-Badanni tōnnēnnímè benitibè yepārè kè bè bo dāu nhEsekiasi o muoke mēè kpíí.

¹³ Kè Esekiasi bè cōuté kè bè benke o kpàti sòri kùù dieku nè timàti pèiti nè mesəə nnè tihúúnti tibotí tibotí nè mekosààmè, kè bè benkenè o kpàrinenti sòri dè. Ó kó yesòrè yeməu cénke, dèmarè í nsùó nhò í bè benke dè tekpààticfētè miēke, yoo o mómmuə nho cīfētè.

¹⁴ Dè yī mēmme kè Kuyie mpāānāānti náāntò Esaii kəto o cīfētè kóò beke ke dò: Benitibè bèè kàtení a cīfētè bè yē mba? Bè yènní de? Kè Esekiasi dò: Bè bonní diheì détirì ndi Babidōnni.

¹⁵ Kè Esaii dò: Bè yà ba a kpààticfētè miēke? Kè Esekiasi dò: Dèmarè í sùó n yí bè benke dè n sòrè yeməu miēke.

¹⁶ De mōnni kè Esaii dò: Kénté ti Yiè nKuyie ntu n da náké tì.

¹⁷ Tì Yiè nKuyie ntu: Dè kpaanímu kè bè bo túóté dèè kó dimàà bo a kpààticfētè miēke kékōnnè Babidōnni, kétúóté a yembè do kóú dè, kēntə kētuokenèní yíe ndèmarè í yó nkpaá.

18 A mómumu nha bí a peité ì bè bo ì pīrmú kékònnè Babidanni, ké bè fōmmu ké bè pīnnè tekpààticfētè miεε mutōmmú.

19 Kè Esekiasi dò: Ti Yiè nKuyie nduó nkàa n nàá ntì wennimu. Nè o yèmmè miεε ke né tú: Kè kunaatí cénke bo n kó dimònnì kè tìmatì í n kóònnè.

20 Esekiasi dāòrìmè sōmme, ò dāò dèè kó dimàà, ò do m̄ake dūi kōmbùò nè ò maá m̄è botí kubinku dihei kékéú kukondóú kékpēnnénì menie ndihèi, dende kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtibè dāòrìmè pátìri miεε.

21 Kòo kú kòo birε Manansee sōtè o kpàti.

21

*Manansee naámmè Sudaa kabe kóo kpàti
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 33:1-10,18-20)*

1 Manansee do yóó di tikpàti ke m̄ake yebie ntepiítè nè yèdéè ndi kénto tikpàti ke dō yebie nsipísìnùmmù nè yènùmmù ke bo Sedisadεmmu, o yō yètìri do tú Efisiba nwe.

2 Kòo dāò ti Yiè nKuyie nyí dō dè. Ò do tūnne ibotí kù do bèti ì ké bè kànnε ì do dāori ì s̄ake nyi,

3 k̄ew̄εte k̄emaá o cice Esekiasi do p̄uò nyèè w̄ũšt̄rè, yet̄rè borè k̄emaá dib̄ò Baadi yet̄rè k̄écíéké Asedaa ted̄ú k̄éfíí, k̄énninku ke d̄ou ndiyiè nè ot̄ánkù nè siw̄ã Isidayεεribe kóo kpàti Akabu do d̄òmè.

4 Kòo maá yeb̄ow̄ũšt̄rè ti Yiè nKuyie nc̄fētè miεε Sedisadεmmu, kù do bè n̄aké ke dō kù dō ku yètìri mborè.

⁵ Kòo maá ti Yiè nKuyie nkó tidàntì tidé miεke yewũòtòrè, diyie nè otànkù nè siwǎǎ de kpéí,

⁶ kékuo o bire kētuo, kénkòrì tipǎǎtì ke náánnè yebòkè, ke waà mbenitinòmbè bèè yu becírìbè, nè bèè bourí tinùbootì kéndòori medòòrìmè pèu ti Yiè nKuyie nyí dó dè kè ku miεkeε ò yè.

⁷ Kòo tanné tɛbòotenkaanitè Asedaa Kuyie ncǐtè miεke. Ti Yiè nKuyie ndo nàkémù ku kóo tǎntì Dafiti nè o bire Sadoμo ke dò Isidayεεribε tenkè miεke kù tǎáté ke dó ku yètìrì mbo Sedisadεmmu nwe nè ku cǐtè miεke.

⁸ Kè dè bo yie nkè ku nìtìbè Isidayεεribε ténke bá nháá ntipiùtì timou kédéténè ketenkè kù duó nkè be yembè, kè bè cénke dòori kù bè nàké tì timou ku kuó imou ku kóo tǎntì Mòyiisi bè wǎri ì.

⁹ Sudaa kòbe me nyí nyie ti Yiè nKuyie nkpeti kè Manansee bè fétinne kè bèe dòò meyei nképǔtè ibotí Kuyie ndo kùo ì ké bè kànnè ì do dòòrìmè.

¹⁰ Mémme kè ti Yiè nKuyie nní mbè nnàánnè kè ku pǎánáaǎntì náambè tùònkò.

¹¹ Sudaa kòbe kóo kpààtì Manansee me ndòòrìmè isòke kperε, kédòò meyei nke dè pǔtè Amòriibe bèè do dè bo nè dimònni bè do dòòrìmè, weè tanné Sudaa kòbe hemou mubòofèu miεke.

¹² Ntε ti Yiè nKuyie nyIsidayεεribε tũ nkù tu mù: Kù tu kù yóó duònní mèè yei nSedisadεmmu nè Sudaa kòbe tenkè, bèè kó dimàà bo tì kèè tì bo kpéété be to.

¹³ Kù tu kù bennénè Sammarii kùu òũ kù yóó ku mbennénè Sedisadεmmu. Kù anténè fèè nuofè Akabu cǐtè, kù yóó fe nhanténè Sedisadεmmu, kòò eitè bè òò eitè mèè botí dibuu kékónténè di ìnkè.

²⁵ Amṓ dṓ̀rìmè sṓmmè ò dṓ̀ dṓ̀ kó dimàà dè wàrimu Sudaa kpààtibè dṓ̀rìmè pátíri mièkè.

²⁶ Kòo kú kè bèè ò kũnné o cìcè fṓti mièkè Usaa pèrímù. Kòo birè Sosiasii sṓtṓtṓ tikpàti.

22

Sosiasì naám̄mè Sudaa kṓbe kóo kpààti
(Wénté 2 Bekpààtibè tṓmmú 34:1-2)

¹ Sosiasì do yóo di tikpàti kè mṓkè yebie nyèni ndi kéntṓ tikpàti kè dṓ̀ yebie nsipísitā̀ati nè dimàà, kè bo Sedisad̄emmu kòo yṓ̀ yètìrì tu Sedida Adaya birè Bosikati èi kou.

² Kòo ndṓ̀rì ti Yiè nKuyie ndó dè, ò do tũ̀nne o yà̀rì Dafiti borimè mmè weti weti, ò í nyóu mèmamè.

Sosiasì pètémè Kuyie nkuó pátíri ku cĩ̀tṓtṓ mièkè
(Wénté 2 Bekpààtibè tṓmmú 34:8-18)

³ Sosiasì do bo o kpàti benni tṓpítṓ nè diniínni mièkè nke kṓtṓ nho kóo pátíwā̀ati Safā̀ Asadia birè, Mesudammu yaabirè, kè dṓ̀ bèè kṓtṓ ti Yiè nKuyie ncĩ̀tṓtṓ,

⁴ kénáké ikuó niùti dièwè Idikiya kòo ya timáti pèíti bè tṓni ti ti Yiè nKuyie ncĩ̀tṓtṓ kpéi, mbèè tṓ̀ bàà kè bè tì cuó tì māmè,

⁵ kè tì tṓ̀tṓtṓ kṓduó mbèè baké ti Yiè nKuyie ncĩ̀tṓtṓ tũ̀ntimù kó mutṓmmú, kè bèè yietí bèè pĩ̀ mmutṓmmú ku cĩ̀tṓtṓ mièkè kè tũ̀nni dṓ̀ cākè.

⁶ Bedabeesũ̀bè, nè bèè ni mumarimù, nè bemaribè, kè donnè idéi nè yetá̀dièyè kṓtũ̀ntenè Kuyie ncĩ̀tṓtṓ.

⁷ Kè bè bè duó mbè bá mbékú ke tú bèe náké bè ti pĩnnè mèè botí mutōmmú, ke yé bè pĩmmè kè dè wennnimu.

⁸ Kè ikuó nìùtì diewè Idikiya náké opátíwǎàtì Safǎǎ ò pètémè ti Yiè nKuyie nkuó pátíri ku cǐtètè miéke, ké dì nhò duó nkòo kaà.

⁹ Ò kàà mmemme kédeè kékote kénáké okpààtì ke dò: Tínti a kó betōmbè ti tùótému timátì péitì ke duó mbèè ni ti Yiè nKuyie ncǐtètè kó mutōmmú.

¹⁰ Kòo náké okpààtì ke dò: Ikuó nìùtì Idikiya weè n duó ndipátíri mari, ké dì nhò kàa.

Osiasi beémmè onitipòkù wèè náá nKuyie mpǎǎnǎàntì

(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 34:19-28)

¹¹ Okpààtì kèè memme Kuyie nkuó bè ò kàa nyì kékété o yààtì,

¹² kénáké ikuó nìùtì Idikiya nè Safǎǎ biré Ayikammu nè Misee biré Akibǎǎ nè opátíwǎàtì Safǎǎ nè okpààtì kóo tūntì Asaya ke dò:

¹³ Kòtenè kébeé nti Yiè nKuyie n kpéi nnè benitibè kpéi, Sudaá botí kumǎu kpéi nkéyà dipátíri bè mè mpèté dì tǎ tì! Ti Yiè nKuyie mmieke ti yè mediè mmè ti yembè í yie mmèè kpéi nke tūnne dipátíri dii ntǎ tì, bè í yie nke dǎò dì yé mmù.

¹⁴ Mèmmè ikuó nìùtì Idikiya nè Ayikammu nè Akibǎǎ nè Safǎǎ nè Asaya bè kàtemè onitipòkù Udida borè wèè náá nKuyie mpǎǎnǎàntì. Kòo dǎu yètìrì tu Sadummu Tikifa biré, Adasi yaàbire kòò bàa ikuó yààtì. Dè kóo nitipòkù do bo Sedisademma nwe, dicēkarì bè tu dì: Diheì pànnì kè bèe ò náké bè tǎ tì.

¹⁵ Kòo bè tēíné ke dò: Kòtenè kénáké onitì wèè di tǎnnì m borè ke dò: Ti Yiè nKuyie ntu

16 Sudaa kɔbe koo kpààtì kàa ndìì pátírì nàá mmèè yei nkpéí mē yóó bóté Sedisademmu nwe nē o nìtìbè.

17 Bè kù bəntóo mēè kpéí nke tuò ntihúúntì yebokè kè be dɔ̀rì mē íinko ku mièke. Dèè te kè ku mièke yè di nheì, ke í yóó bonke.

18 Dí nàké Sudaa kɔbe koo kpààtì wèè di tǎnní kè di bo beé nti Yìè nKuyie nyIsidayeeribe tū nkù ke tú ò kèè tìì nààntì yóó dɔ̀mu.

19 Ò né mē nti kèè mē koo yèmmè cààrè, koo kékunne omáà. Kù nàké tì di nheì kpéí nnè di yembè kpéí. Meyei ndiemè mēè yóó bè tù̀ðkení kè be tenkèe naá Kuyie ncɔ̀ kè. Ò mē nkèrì mē o yà̀tì ke kəmmú ku ìkè kù tu kù kèè mu.

20 Nè de kpéí nkù tu kù bo ò òmpunne o yembè borè bàmmùù, o nònfè báá yà meyei nkù yóó bənténì mē Sedisademmu. Memme kè bèe kote ke tì nhò nàké.

23

*Okpààtì Sosiasi kaammè benitìbè Kuyie nkuó pátírì
(Wénté 2 Bekpààtibè tǎmmú 34:29-32)*

¹ Koo kpààtì tìì nSudaa naàmunkù kó bekótìbè, nè Sedisademmu èi kɔbe,

² kékote ti Yìè nKuyie ncíètè ke neínè Sudaa èi kɔbe nè Sedisademmu èi kɔbe beməu, ikuó nìùbè nè ti Yìè nKuyie mpǎãnáàntì náam̀bè nè benitidiebè nè cénkoo kɔbe, benitìbè beməu. Koo bè kàa nyikuó pátírì bè pèté dì ti Yìè nKuyie ncíètè mièke diməu.

³ Koo nkpaá cómmú diwũ̀stònnì ìnkè, kédòúnnè ti Yìè nKuyie ndinùù dìì tu bè ntū be Yìè nKuyie kényie nku tannò nè ku kuó nè ku tié nè be yèmmè meməu, kéndəori tìì kó dimàà wà̀ri ikuó pátírì mièke

ti yē mmù. Kè benìtibè bemou dò: Ti yiemmu ke bo ntaunnè Kuyie.

*Bè wète ke tũntemè Kuyie mbáámmù Sudaá tenkè
(Wénté 2 Bekpààtibè tómmú 34:3-5)*

⁴ Kòo kpààtì náké ikuó niùtì diewè Idikiya nè bèè ò tũnko nè bèè bàá ti Yiè nKuyie ncĩètè ke dò bèè denne tinenti bè do pĩnnè tì dibòò Baadi nè Asedaa nè diyie nè otànkù nè siwǎǎ de tómmú ti Yiè nKuyie ncĩètè miéke. Kè bèè dè denne Sedisademmu ké dè tuò nSetinòò biriku, kètò de tápéi nkékatènè Beteedi.

⁵ Kè bèè beti bèè do ni ibòòkuó Sudaá kpààtibè do ànné bè kè bè ntùò ntihúúntì yetòrè yèè bo Sudaá tempè mmieke nè yehékè yèè tǎkénè Sedisademmu nè bèè do tuò ndibòò Baadi nè otànkù nè siwǎǎ simou boti tihúúntì.

⁶ Kè bèè uuté Asedaa tedóú ti Yiè nKuyie ncĩètè miéke, kédenne Sedisademmu, kékatenè Setinòò kubiriku ké kù tuò nkè kùu naá mmutápéi nkè bèè mù útóo ifǎti miéke.

⁷ Kè bèè può nyetuo bè do maá yè kètanné benitipòbè bè do soó mbè kénkòrì ke bè dounè be kó ikuó yèmmè. Nè benitipòbè do òò nkàri dè ke duòkù tiyààtì bè ò nhǎ tì ke dounnè tebòòtenkaanitè Asedaa.

⁸ Kè Soasii duó nkè bèè yúní ikuó niùbè Sudaá tenkè kemou miéke kè bèè sǐnkúnne yetòrè bè do tuò nyèè ìnkè tihúúntì kékété Kebaa kèntò kètuoakenè Berisebaa yèè bo dibòrì bè do tú dì dihei yiè nSo-suwee kó dibòrì borè. Kè bèè può nyeteyè yèè bo a bo ntatoomè dihei kó dibòrì kubakù cǎnku.

⁹ Ikuó niùbè bèè do tuò ntihúúntì yebòòwũòtòrè ìnkè bè í ndò mbè bo na kékote ti Yiè nKuyie nkó diwũòtònni borè Sedisademmu. Bè né bo na

kéwənnénè be kəbe təbè kécááké pḗḗ wèè í kəərenè mutie mùù muuti.

¹⁰ Kè bḗe sīnkùnnè ditànni dìi bo Benni-Inəmmu Biriku bè tu dì Tofeti, bè do ʔ ntuə ndiì ìnkè ibí, kòo məù ténke báá tuə ndenitidabire yoo denitipobire dibəə Mədəki.

¹¹ Kè bḗe kuə sisḗi Sudaa kpààtibè do duś nsi kè bè bo ndəúnnè diyie kè si mbo ti Yiè nKuyie ncḗḗtè kó dibòrì také, ke tókénè tekpààticḗḗtè kóo kóti Mədanni-Mədəki cḗḗtè. O cḗḗtè do tókénè bè do maá kùù dieku nku kékpeénnè Kuyie ncḗḗtè, kétuə nnè sinaasḗi bè do pā si kè bè bo ndəúnnè diyie.

¹² Kòo puə nyebəwḗḗtə̀rè Sudaa kpààtibè do maá yè Aasi kó kudànkù ìnkè nè Manansee do maá yè ti Yiè nKuyie ncḗḗtè kó dədànnè dədə mieke, kòo yè pə̀nte kédéitè kéútóo ye táá nSetinə biriku mieke.

¹³ Kòo cəke yebəwḗḗtə̀rè Sodomə do maá yè Sedisadəmmu kó yetə̀rè odifè tārì bakù cānku Sidoniibe bəyeyiri Asitaditee kpéi nnè Məabiibe bəyeyiri Keməəsi kpéi nnè Aməniibe bəyeyiri Midikəmmu kpéi nkòo yè sīnkùnnè yeməu,

¹⁴ képuə nyebəwḗḗtə̀rè bè do fiíkú yè kéu itedéi kətəni bəcírìbè kḗḗ kəpíe ndè do bo yèè borè.

*Isidayeyiribe wḗte ke tūntemè mubáammu
(Wénté 2 Bekpààtibè tōmmú 34:6-7)*

¹⁵ Kè Sosiasii puə nNebati bire Sedoboammu do maá dìi wḗḗtə̀nni Betēdi kó ditànni borè kətanné Isidayeyiribe meyei mmieke. Kòo dì puə kécúu nditə̀nni nè kutedəú, deməu kè dḗe naá mmutáá.

¹⁶ Mə̀mme ʔ wə̀ntémè kḗyà ifḗti ìi do bo deborè ditārì ìnkè kətḗ nkè bèè kūtəni be kḗḗ kòo ye cúu

ndiwũõtònni ìnkè, ké di s̀nk̀unne k̀end̀onnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàkémè ku pããnáànti náàntò kòo ti béi, Sedoboammu dèke dii m̀onnì diwũõtònni ìnkè dibanni yiè. Ò de mbo k̀ewénté k̀eyà Kuyie mpããnáànti náàntò wèè do nàké de kó tipããnáànti o f̀sti.

17 Kè Sosiasii beke ke d̀ò: Dif̀tità̀rì dii we nkó kuf̀sti kperi ndi?

Kè dihei yembèè ò t̀énné ke d̀ò: Kuyie mpããnáànti náàntò wèè do itèní Sudaa tenkè k̀ékotèní k̀énáké a me mbo ke d̀òrì ti yíe, nho f̀stità̀rì ndi.

18 Kè Sosiasi d̀ò: Yóunè de kó kuf̀sti, di báá kù kàáké! Mè̀m̀me kè bèe yóu o kũ̀ òm̀òu í nyè kũ̀té, k̀eyóunè mú̀nke Kuyie mpããnáànti náàntò wèè do yènní Sammarii tenkè o kpeye.

19 Kè Sosiasi mú̀nke può nyeb̀òotuo bè do maá yè Sammarii ekè mièke Isidayeribe kpààtibè do maá yè k̀íí ti Yiè nKuyie mmieke. Kòo yè può mpáí ò può mmèè botí Betèedi kpeye.

20 Kòo p̀immú beb̀oyembè bèè dè bo ké bè fié be b̀òwũõtòrè ìnkè, k̀écóunnè yenitikũ̀ de kó yewũõtòrè ìnkè.

Ò me nyí k̀èdeè k̀ewète Sedisadèmmu.

*Sosiasi duóm̀mè kè bèe baa ndiyentébanni
(Wénté 2 Bekpààtibè t̀ómmú 35:1, 18-19)*

21 De kó dif̀nkúò kòo kpààti Sosiasii náké beǹitibè ke d̀ò: Baánnè diyentébanni kédéúk̀unne ti Yiè nKuyie nyètìrì, k̀éntũ̀ ntìi wà̀rì ku kuó pátìrì mièke.

22 Nè bebaatibè kó dim̀onnì, k̀éntò k̀etuokenní bekpààtibè kó dim̀onnì Isidayeribe nè Sudaa kòbe, bè do í baà ndiyentébanni mebotí.

²³ Okpààti Sosiasi kpàti benni tepíítè nè diniínni ndi bẹ̀ wẹ̀te kẹ̀baámmè diyentébbanni mẹbotí Sedisademm̄u ke bo déúkùnn̄e ti Yiè nKuyie nyètiri.

Sosiasi kpàti m̀anku

(Wénté 2 Bekpààtibè t̄ommú 35:20-27. 36:1)

²⁴ Kẹ̀ Sosiasii paa mpáíí Sudaa tenkè kem̄ou miẽkẽ nè Sedisademm̄u òm̄ou miẽkẽ bẹ̀è yu bẹcírìbè nè bẹ̀è bourí tinùbootì, nè bẹ̀è fiíkú bẹcírìbè, nè sib̄̄otenkaanli, nè is̄̄kẽ ìì kó dimàà do d̄̄ori Sudaa tenkè, nè Sedisademm̄u om̄ou miẽkẽ. Sosiasi do t̄̄unne ikuó niùtì Idikiya do pèté ti Yiè nKuyie nkuó pátiri dì ku c̄̄ètè miẽkẽ di yẽ mmù mmu, kékáúté d̄̄ende kó dimàà páíí.

²⁵ Bekpààtibè bẹ̀è do ò niiténè kédi tikpàti nè bẹ̀è ò t̄̄unnení òm̄ou do í bo wèè ò d̄̄onnè, weè duó nhomàà Kuyie nnè o yemmè mem̄ou nè o w̄̄rímú mum̄ou, kénd̄̄ori ti Yiè nKuyie ndo duó nyìi kuó M̄̄oyiisi kòò ì w̄̄ri ì yẽ mmù.

²⁶ Bá nè mem̄me kẹ̀ Kuyie mmiẽkẽ nkpaá péi Sudaa k̄̄be bẹ kóo kpàti Manansee, weè do cààrè ti Yiè nKuyie nkè ku miẽkẽ bẹ̀ yè bá kẹ̀ í nyie nkè bo do.

²⁷ Mem̄me kẹ̀ ti Yiè nKuyie mbè nàkè ke d̄̄: M bo kei nSudaa k̄̄be m borè, n kei mmèè botí Isidaȳ̄eribe. N yóó dootóomu Sedisademm̄u dihè ì n t̄̄áté dì, nè n c̄̄ètè n do b̄̄i nkè d̄̄ n yètiri yó mbo t̄̄è miẽkẽ.

²⁸ Sosiasi d̄̄òrìmè s̄̄omme ò d̄̄ò d̄̄è kó dimàà de w̄̄rimu Sudaa kpààtibè d̄̄òrìmè pátiri miẽkẽ.

²⁹ O kó tikpàti miẽkẽ nkè Esibiti kóo kpàti N̄̄koo k̄̄rimè ke bo tee nhAsidii kóo kpàti mudoò kukó

nhEfadati borè. Kè Sosiasii ò dinté, kè Nekoò ò kùò Mekidoo kó mudoò ketimù mièke.

³⁰ Kòò kó betōmbèè ò tùóté nè tekpàrìnaasāntè Mekidoo kékōnnè Sedisadēmmu, kòò kũnné Sudaà kpààtìbè fōti mièke. Kè dihèi yembèè pī nYoakasi tikpàti, kòò còú mmekùò nkòò sōtè o cice Sosiasii kpàti.

Yoakasi naámmè Sudaà kàbe kóo kpàati
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 36:2-4)

³¹ Yoakasi do yóó di tikpàti ke mōke yebie nsipísidè nè yètāāti ndi kéntō tikpàti ke dō betāābè bètāāti ke bo Sedisadēmmu. Ó yō yètìrì do tú Amitadi Yedimeyau birè, Dibuna èi kou.

³² Kòò dāò ti Yìè nKuyie nyí dó dè o yembè do dāò mèè botí weti weti.

³³ Mēmme Esibiti kóo kpàati Nekoò ò pīmmè kékpetínnè Dibuda Amati tenkè mièke bá ò ténke í ntú Sedisadēmmu kóo kpàati. Kòò duó nkè bè nhò yietì dāmpòò bá dìi benni timáti péitì cidóòbè sikōupísitāāti (3000), mesō ncidóòbè sikōusitāāti (300).

³⁴ Kè weè kpàati Esibiti kouu tùóté Sosiasii birè Ediakimmu kedúò nkòò sōtè o cice kpàti, kòò ò cèète diyètìrì kòò yú ke dō: Sosakimmu, kétúóté Yoakasi kékōnnè Esibiti kòò ke nkú.

³⁵ Kè Sosakimmuu kéété o nìtìbè bá wè o wērímú mamè ò bo duómmè timáti péitì, nè mesō nkè dè nsānnè Esibiti kóo kpàati beke dè. Kè bè ní dè nhò duó nkòò dè duó nhokpàati Nekoò.

Sosakimmu naámmè Sudaà kàbe kóo kpàati
(Wénté 2 Bekpààtìbè tōmmú 36:5-8)

³⁶ Sosakimmu do yóó di tikpàtì ke m̄ake yebie nsipísidè nè yènùmmù ndi, k̄éntò tikpàtì ke d̄ò yebie tepíítè nè òm̄àà ke bo Sedisad̄emmu, k̄òo ȳò yètìrì tu: Sebida Pedaya bire Dumaa eì kou.

³⁷ K̄òo d̄òò ti Yiè nKuyie nyí d̄ó d̄è o yembè do d̄òò mèè botí weti weti.

24

¹ Sosakimmu kpàtì miēke nke Babid̄onni k̄óo kpààtì Nebukannesaa ò domè k̄òò na, k̄òo ò b̄úté k̄é nhò bùs ke d̄ò yebie nyètāāti k̄éw̄ete k̄éyete o kp̄eti.

² M̄em̄me k̄è ti Yiè nKuyie nduós nk̄è bef̄èb̄è Babid̄onni k̄obe nè Asidii k̄obe nè M̄oabu k̄obe nè Am̄oniibe, k̄è b̄èe do Sudaa k̄ó dikpààtiyuu ke bo di d̄èè páíí k̄énd̄onnè ti Yiè nKuyie ndo ti nàk̄ém̄e ku k̄ó bet̄ōmb̄è ku p̄ānāāntì nāam̄b̄è k̄è b̄èe tì b̄éi.

³ Ti Yiè nKuyie ndo duós nk̄è d̄end̄e k̄ó dim̄àà b̄è t̄ùòkení ke bo b̄è kei nku bor̄è nde, Manansee k̄ó m̄eyei nk̄p̄éi nn̄è ò d̄òò d̄èè k̄ó dim̄àà,

⁴ nè ò do k̄ùò b̄èè n̄it̄ib̄è k̄è be ȳī ncóú nk̄ép̄ie nSedisad̄emmu bá b̄è í cààr̄è m̄umam̄ù, mèè do te k̄è ti Yiè nKuyie nyete k̄ù bo b̄è c̄íēm̄m̄è.

⁵ Sosakimmu d̄òòr̄im̄è s̄ōmm̄e ò do d̄òò d̄èè k̄ó dim̄àà d̄è w̄ar̄imu Sudaa kpààtib̄è d̄òòr̄im̄è p̄át̄iri miēke.

⁶ K̄òo k̄ú k̄è b̄èe ò k̄ūnn̄è o yembè f̄ōti. K̄òo bire Sosakinni s̄ōt̄é o kpàtì.

⁷ Esibiti k̄óo kpààtì t̄énke í nyè o eì ke ȳé Babid̄onni k̄óo kpààtì do fièt̄em̄è o tenk̄è ò do te k̄è k̄ét̄úót̄é Esibiti k̄ó kukó nk̄ét̄uòkenè kukó nh̄Efadati.

*B̄è p̄īr̄m̄úm̄è Sudaa k̄obe ke k̄onn̄è Babid̄onni
(W̄énté 2 Bekpààtib̄è t̄ōmm̄ú 36:9-10)*

8 Sosakinni do yóó di tikpàtì ke mọke yebie ntepiítè nẹ yèni ndi, kẹntọ tikpàtì ke dọ betààbè bẹtāāti ke bo Sedisademmu. Kòò yǎ yètìrì tu Neusitaa Edinatāā birẹ Sedisademmu ẹì kou.

9 Kòò dọ̀ò ti Yiè nKuyie nyí dọ̀ dẹ. Ọ̀ do tũnne o yembè borime mme weti weti.

10 De m̀nnì ndi Babid̀nni kóo kpààtì Nebukannesaa domè Sedisademmu kóò pi.

11 Kẹ̀ Nebukannesaa o m̀mmuọ̀ nkọtení kẹdo dihei o ā̀p̀mbè pi dì.

12 Mèmme Sosakinni Sudaa kọbe kóo kpààtì yènnímè kékọte kóò duó nhomàà kénéinè o yǎ nẹ o kó betũmbè nẹ bẹ f̀mmu bẹ kẹ tu tekpààtic̣iētè kó bekótíbè. Kẹ̀ Babid̀nni kóo kpààtì bẹ p̣ĩmmú kẹdọ̀ tidaatì. O kpàtì benni diniínnì miẹke do nke ọ̀ bẹ p̣ĩmmúmè.

13 Mèmme ọ̀ tọmè ti Yiè nKuyie nc̣iētè kó tinentì timọu tì do bo te miẹke nẹ tekpààtic̣iētè miẹke kpeti. Kẹ̀ bẹe puọ̀ mmesọ̀ nkó tinentì timọu Isidayeeribe kóo kpààtì Sadomọ̀ do dọ̀ò ti ti Yiè nKuyie nc̣iētè kpeí, nkù do tì nàké ke yemmè.

14 Kòò p̣ĩmmú okpààtì kó bẹtũmbè nẹ bẹ̀ tu benitidiébè, kẹ̀ bẹ̀ mbo tekoupiíítè (10000), kẹ̀p̣ĩmmúnè bẹmáábè nẹ bẹ̀ dọ̀òri yecaukpetínyè, kẹ̀ c̣énkoo kọbe bẹ̀ nkpaá dihei.

15 Kòò tọ Sosakinni nẹ o yǎ nẹ o pobè nẹ iwěi yembè nẹ bẹ̀ f̀mmu bẹ kẹ̀ bẹ̀ tu tekpààtic̣iētè kó bekótíbè, kẹ̀ bẹ̀ kònnè Babid̀nni.

16 Bẹ̀ kó dimàà nọ̀ mmudoò kẹ̀ bẹ̀ mbo sikoupiiṣiyiekè (7000) bẹmáábè nẹ bẹ̀ dọ̀òri yecaukpetínyè kẹ̀ bẹmbe mbo tekoupiíítè (1000),

képfimmú behããpòmbè yekõmbò yembè kékònnè Babidõnni.

¹⁷ Kè Babidõnni kóo kpààtì túóté Sosakinni yã tãũ Matanniya kédàò okpààtì kòo sòaté Sosakinni kpàtì. Kòo ò cèète diyètìrì kóò yu ke dè: Sedesia.

Sedesia naámmè Sudaà kàbe kóo kpààtì

(Wénté Sedemii 52:1-3 nè 2 Bekpààtibè tómmú 36:11-12)

¹⁸ Sedesia do yóó di tikpàtì ke màke yebie nsipísidè nè òmáà ndi kèntò tikpàtì ke dè yebie ntepiítè nè òmáà ke bo Sedisadèmmu. Kòo yã yètìrì tu Amitadi Sedemii birè Dibuna eì kou.

¹⁹ Kòo dèò tì Yiè nKuyie nyí dó dè, ò do tũnne Sosakimmu borimè mmè weti weti.

²⁰ Tì Yiè nKuyie nkuù mièke do yè Sedisadèmmu nè Sudaà kàbe kè dèndè kó òmáà bè tũòkení, kè Kuyie mbè kei nku borè.

Kè dè mboní kè Sedesia yetè Babidõnni kóo kpààtì kpèti.

25

Babidõnni kóo kpààtì pimè Sedisadèmmu

(Wénté Sedemii 39:1-7. 52:3-11)

¹ Sedesia kpàtì benni diweínni mièke do nke otànkù pínnwè mièke diyìè pínni Nebukannesaa Babidõnni kóo kpààtì domè Sedisadèmmu mudoò nè o ããpòntĩnni òmòu kécèète Sedisadèmmu eì kèpénné kudookòti kè ndi pi.

² Kè dèe tuòke Sedesia kpàtì benni tepiítè nè òmáà.

³ Dibenni tãnkù naanwè diyìè weínni ke sò ndikònni deuke bá benitibè ténke í péú mudì.

4 Kè bèe duute kuduotí keyènkè, kòo kpààtì yè nè o ããpòmbè kètũnne Adaba kó kuce, dibòrì kòku iduotí idé saku, kùu tòkèné okpààtì pèrímù. Kè Babidònni kòbèe fité dihei.

5 Kè Babidònni kòbèe beti okpààtì kóò nìnte Sedikoo biriku kòo ããpòmbèe cíté kóò yóu.

6 Kè bèe ò pĩ nkékàtenè Dibuna Babidònni kóo kpààtì borè kóò nàké be dó kóò dàòmè.

7 Kè Babidònni kóo kpààtì fíé okpààtì Sedesia bí o nuò mmieke, kédoké Sedesia nuò nkòò boú timátì kékònnè Babidònni.

Bè wète ke pĩrmúmè Sedisademma kòbe ke kònnè Babidònni

(Wénté Sedemii 39:8-10. 52:12-30 nè 2 Bekpààtibè tòmú 36:17-21)

8 Babidònni kóo kpààtì Nebukannesaa kpàtì benni tepítè nè diweínì mièke nke Nebusadadanni tihããpòntì tìi bàa okpààtì ti kóo kòtì wèè tũ nhokpààtì, ò tũðkenímè Sedisademma,

9 kédúò nkè bèe cóu nti Yìè nKuyie ncíètè nè tehããpòncíètè nè Sedisademma kó sicéĩ simòu, ke cóunnè benitidièbè kó sicéĩ simòu.

10 Kè Babidònni kó behããpòmbè bèè cienní tihããpòntì tìi bàa okpààtì ti kóo kòtì kè tìi può nkuduotí kùu fité Sedisademma.

11 Kè Nebusadadanni wèè baké tihããpòntì tìi bàa okpààtì, kòo pĩmmú bèè nìtibè do kraá dihei nè bèè do yè kóò tũnne nè benitìbè tòbè péu kékònnè o cie.

12 Kè súò mbetenkútìbè mǎà bèè bo nkuuti nè bèè bo nhò fiiku detie mbè tu dè fínyĩ.

13 Kè Babidɔnni kó behããpòmbèe bóké disɔwũḍ kó yesãnkè ti Yiè nKuyie ncīètè kpeye nè ye kó yeteitiyè nè disɔwũḍ kó kunankú diekù kùù bo ti Yiè nKuyie ncīètè kètɔ disɔwũḍ kékònnè Babidɔnni.

14 Kòo túóténè yesɔbɔ bè do ð nkounè yè mutápeí nnè de kó tikãpenti nè de kó yese nè de kó ihaaké nè sibúkúsí. Dèè kó dimàà cénke tú disɔwũḍ kó tinenti bè do pĩnnè ti ti Yiè nKuyie cīètè mieke mutōmmú.

15 Kuhããpònkù kùù baké tìi bàà okpààti kè kùu túóté sisɔbúkúsí nè yebɔ bè do méúnè yè meyĩ ndèè kó dimàà cénke tú mesɔ nkperε nè timáti péítí kperε.

16 Sadoṃɔ do dònè dīi sɔwũḍ ti Yiè nKuyie ncīètè kó tinenti ti cēékù do í mɔke kù mààmè. Yesãnkè dieyè yédé nè kunankú diekù nè tenaasãntè tēè kù tɔ nè yecēētīyè.

17 De kó yesãnkè yédé, dimàà kó meokùmè do bo métiri bèwei ndi, bá dì kè dì mɔke diteitiri di yómmè kè di okùmè bo métiri mèdémè nè dikéè. Bá dīi teitiri ĩnkè kè bè kpē mmesɔ nke fité kè dè dò nyetebe bè tu yè kèdènátí. Demɔu kè dè wē nke tú disɔwũḍ maa, ke me ndò nyédé.

18 Kè de kó kuhããpònkùu pĩ nyikuó nùtì diewè Sedaya nè Sofonii wèè ò pòkoo, nè betɔbè bètããti bèè bàà ti Yiè nKuyie ncīètè, ké bè kpetínné.

19 Kè kùu pĩnnè bè fɔnte wè kòo tu tekpààticīètè kóo kóti nè betɔbè mabè bènùmmù bèè wēnnè okpààti ke bo dihei mieke. Nè wèè baké behããpòmbè o kóo pátíwãàti, wèè pĩ mbehããpòmbè nè dihei kó benitìbè tɔbè mabè sipísikuà.

*Babidɔnni kóo kpààti dɔ̀mè Sosakinni mesàà
(Wénté Sedemii 52:31-34)*

²⁷ Bè me mpĩ nSudaa kóo kpààti Sosakinni kékònnè Babidɔnni, kè dè mmòke yebie nsipísitàati nè yèyiekè, otànkù epíítè nè odéríwè, diyìè sipísidé nè diyìènni yìè kè Babidɔnni kóo kpààti Efidì-Medodakii di tikpàti, kóò kuó mmesémmè kóò kpeté kóò dènnè dikpetíntou,

²⁸ kóò nàké tináaṅsààti, kóò níí nkoò mbaké bekpààtibè tɔ̀bè nè bè bè do wē nke bo Babidɔnni.

²⁹ Kòo duó nkè Sosakinnii dáté tikpetínyààti, kényo nwenwe Babidɔnni kóo kpààti borè o fòmmu mumou mièke.

³⁰ Kóo kpààti weè nyé o kpéí nsáà, yewe yemou duómè, o fòmmu mumou mièke.

Bibiri Kuyie Nnààntì Pátírì
The Holy Bible in the Ditammari language of Benin

copyright © 2001 SIM International

Language: Ditammari

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-05-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

5e2d0f12-f1d8-567b-bf98-cf1de4599d16